

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA



RIJEČ

BROJ 1132

27. PROSINCA 2024. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257



9 771451 425001



SADRŽAJ

4

Izbori u Hrvatskoj u nedjelju
**Osam kandidata
za predsjednika**



5

Iz arhiva *Hrvatske riječi*
Pregled događaja u 2024.



12

Jasna Vojnić, saborska zastupnica
i predsjednica HNV-a
**Novi horizonti
za Hrvate u Srbiji**



20

U Subotici otvoren televizijski
studio »Matica«
**Prozor u svijet
hrvatske zajednice**



30

Kultura Hrvata u Srbiji u 2024.
**Dinamična
i sadržajna godina**



36

Običaj koji se vratio na velika vrata
**Betlemari – svjetlo
tradicije u adventsko
doba**



OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip Ivešić,
Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Nevenka
Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić, Ama-
lija Šimunović, Željka Vukov

v. d. RAVNATELJICE:

Karolina Bašić

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

• Davor Bašić Palković
• (novinar, urednik rubrike kultura)
• Ivan Ušumović
• (novinar, urednik sportske rubrike)
• Zvonko Sarić
• (novinar)
• Jelena Dulić Bako
• (novinarka)
• Suzana Darabašić
• (novinarka dopisništva Srijem)
• e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

• Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

• Thomas Šujić (tehnički urednik)
• Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

• Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

• Mirjana Trkulja
• (tajnice@hrvatskarijec.rs)
• (distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

• Branimir Kuntić

• TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

• TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

• E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

• WEB: www.hrvatskarijec.rs

• TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

• List je upisan u Registar javnih glasila

• Agencije za privredne registre Republike Srbije

• pod registarskim brojem: NV000315

• COBISS SR-ID 109442828

• CIP - Katalogizacija

• u publikaciji Biblioteka

• Matice srpske, Novi Sad

• 32+659.3(497.113=163.42)



Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju



Svim čitateljima
i suradnicima sretnu
novu 2025. godinu želi
NIU »Hrvatska riječ«



Izbori u Hrvatskoj u nedjelju

Osam kandidata za predsjednika

Osam kandidata natjecat će se na osmim izborima za predsjednika Hrvatske koji će biti održani u nedjelju, 29. prosinca. To su aktualni predsjednik **Zoran Milanović**, kandidat Socijaldemokratske partije i partnera; **Dragan Primorac**, kandidat Hrvatske demokratske zajednice i partnera; **Miro Bulj**, kandidat Mosta; kandidatkinja Možemo **Ivana Kekin**; kandidatkinja stranke Dom i nacionalno okupljanje **Branka Lozo**; te nezavisni kandidati **Marija Selak Raspudić**, **Tomislav Jonjić** i **Niko Tokić Kartelo**. Ukoliko niti jedan kandidat ne osvoji potrebnu većinu, drugi krug glasanja bit će održan 12. siječnja 2025. između dvoje kandidata s najvećim brojem glasova. Pravo birati

predsjednika Hrvatske ima 3.762.221 birača. S prebivalištem u Hrvatskoj po općinama i gradovima je 3.512.226 birača, od čega 6.879 prethodno registriranih, dakle onih koji će glasovati u inozemstvu. Tek nešto manje od 250.000 birača bez prebivališta u Hrvatskoj je aktivno registrirano, bilo po službenoj dužnosti ili na osobni zahtjev. Hrvatski državljani u Srbiji mogu glasati u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i Konzularnom odjelu Veleposlanstva RH u Beogradu, od 7 do 19 sati.

Jasna Vojnić pozvala birače u Srbiji da glasuju za Dragana Primorca



Pozivamo vas da u nedjelju, 29. prosinca, izađete na glasanje za predsjednika Republike Hrvatske. Naša zajednica u Srbiji ima priliku dati snažnu podršku kandidatu **Draganu Primorcu**.

Potpora Hrvatske našoj zajednici značajno je uvećana posljednjih godina, a sada je trenutak da još snažnije očitujemo svoju težinu i snagu i posvjedočimo svoju aktivnost u zajednici, koja će posebno biti važna prilikom raspodjele poticaja u novim područjima kao što je i dugo iščekivana poljoprivreda.

Pokazali smo veću težinu na izborima za Hrvatski sabor, pokažimo se opet! Vidimo se u nedjelju u konzulatu u Subotici ili Veleposlanstvu u Beogradu. Čekamo vas!

DSHV poziva Hrvate u Srbiji da glasuju za Dragana Primorca

Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održalo je u petak, 20. prosinca, sjednicu na kojoj je odlučilo pozvati sve građane Hrvatske koji žive u Srbiji – Hrvatice i Hrvate napose – da izađu na izbore za predsjednika Hrvatske, koji će biti održani 29. prosinca, »te time posvjedoče zainteresiranost za sudjelovanje u izboru osobe na čelu države čije državljanstvo imaju i tako potvrde svoj odgovorni pristup demokraciji«, objavio je DSHV na svojoj Facebook stranici.

Članove stranke, simpatizere i sve one koji prate aktivnosti DSHV-a putem medija i okupljaju se oko hrvatskih udruga i u zajednicama unutar Katoličke Crkve, a hrvatski su državljani, Predsjedništvo je pozvalo da na izborima glasuju za **Dragana Primorca**, kandidata vladajuće Hrvatske demokratske zajednice, »stranke koja snažno podržava i naše težnje, interese i potrebe«.

»Uvjereni smo također da udruge i institucije koje od Republike Hrvatske primaju značajna financijska sredstva mogu skupa s DSHV-om podijeliti odgovornost animiranja glasača i fizičkog osiguranja što veće izlaznosti među Hrvatima u Srbiji, i to u mnogo značajnijoj mjeri no što je to bio slučaj u dosadašnjim izbornim ciklusima«, navodi se u objavi DSHV-a.

Iz arhiva *Hrvatske riječi*

Pregled događaja u 2024.

Kraj 2023. godine u Srbiji bio je obilježen izborima, a početak godine **objavljivanjem konačnih rezultata** koji su pokazali da je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini ostao bez zastupničkog mandata u Skupštini Srbije. DSHV je sudjelovao u izborima u koaliciji s bošnjačkom strankom Stranka pravde i pomirenja »Ujedinjeni za pravdu«, kandidata je imao na četvrtom mjestu. DSHV nije uspio osigurati zastupnički mandat ni u Skupštini AP Vojvodine, pa je nova 2024. godina još jednom bila godina u kojoj **niti jedna hrvatska manjinska stranka nije uspjela osvojiti mandat** i imati svoga predstavnika u republičkoj i pokrajinskoj skupštini.

Već početkom godine, 6. siječnja, na tradicionalnom **božićnom domjenku Srpskog narodnog vijeća** u Zagrebu, hrvatski premijer **Andrej Plenković** je novinariima rekao da su sa srpskom nacionalnom manjinom u Hrvatskoj uspostavljeni »partnerstvo, dijalog, projektna suradnja, ali prije svega političko povjerenje koje je osiguralo snažnu političku stabilnost Hrvatskoj posljednjih osam godina« te je iskazao zabrinutost što **DSHV nije ostvario mandate na izborima**. Dodao je da se Vlada »zalaže za jednaka prava Hrvata u Srbiji kao što imaju Srbi u Hrvatskoj, osobito kad je riječ o provedbi sporazuma između dvije zemlje, a koja bi omogućila i Hrvatima u Srbiji da imaju zajedničko političko predstavljanje i na nacionalnoj razini, na razini Narodne skupštine Srbije i na razini pokrajine, u Vojvodini«.

Predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** je tim povodom izjavio da »kada je riječ o **političkoj participaciji, za Hrvate u Srbiji** drugog rješenja, osim zajamčenih mandata, nema. Kao uostalom, ni za Srbe u Hrvatskoj! No, tako što u Hrvatskoj postoji više od 20 godina, a u Srbiji ne! Ovo pravo je ključno i za kvalitetno artikuliranje interesa i za integraciju u društvo«. Na Božićnom prijemu Srpskog narodnog vijeća bila je nazočna i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**. Premijer Plenković tom je prigodom i primio predsjednicu HNV-a te objavio nakon sastanka na Paltformi X: »Nakon izgradnje Hrvatskog doma – Matice, nastavljamo raditi na projektima koji pridonose boljem životu Hrvata u Srbiji! Od Srbije tražimo da osigura adekvatnu zastupljenost hrvatske manjine u Narodnoj skupštini i izvršnoj vlasti«.

O pitanju političke participacije Hrvata u Srbiji govorili su i hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu tijekom plenarne rasprave o situaciji u Srbiji nakon izbora. Zastupnica EPP-a iz HDZ-a **Željana Zovko** zatražila je »da Srbija pokaže reciprocitet u pristupu i tretiranju hrvatske manjine, i da budu dionici u vlasti kad već, zbog

izbornog sustava, nisu ušli u parlament«. I hrvatski zastupnik **Tonino Picula**, iz redova socijalista/demokrata, rekao je da su izbori u Srbiji održani u ozračju »**nepoštovanja bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina**«, što za posljedicu ima i izostanak političkog predstavništva hrvatskog naroda u Srbiji.

DSHV je u svom priopćenju ponovio da se dio bilateralnog sporazuma ne primjenjuje ni nakon 20 godina te je zatražio da dok se to ne dogodi traže »**iznalaženje drugih, makar ad hoc, mehanizama** osiguravanja sudjelovanja legitimnih političkih predstavnika hrvatske manjine u procesima donošenja odluka na sve tri teritorijalne razine vlasti u Srbiji«.

Predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** razgovarao je 17. siječnja, na marginama Svjetskog ekonomskog foruma u Davosu, s premijerom Hrvatske Plenkovićem i istaknuo kako je uvjeren da odnosi dvije države »mogu i moraju biti bolji u budućnosti«. Ovaj susret pozdravio je predsjednik DSHV-a.

O mjerama koje Vlada Srbije provodi radi unaprjeđenja položaja nacionalnih manjina u Srbiji je 22. siječnja razgovarala i premijerka **Ana Brnabić** sa šefom misije OEES-a **Janom Bratuom** i veleposlanikom SAD-a u Srbiji **Christopferom Hillom**. Brnabić je sa sugovornicima razgovarala o načinima za dalje unaprjeđenje položaja manjina u Srbiji.

Rezolucija Europskog parlamenta o situaciji u Srbiji nakon izbora, koja je usvojena 8. veljače, uključila je i status manjina u izbornim procesima. U tekstu Rezolucije (točka 11) navodi se: »Europski parlament potiče Srbiju da se pozabavi zabrinutošću glede sudjelovanja nacionalnih manjina u izbornom procesu, osiguravajući dosljednu primjenu kriterija za status manjine i rješavajući ranjivosti na pritiske i kupnju glasova«.

U službeni posjet hrvatskim manjinskim institucijama u Srbiji došao je koncem siječnja hrvatski ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije **Šime Erlić** te državni tajnik **Domagoj Mikulić**. U Hrvatskom domu – Matici održan je sastanak na kojem se razgovaralo o **programu prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije** u vrijednosti od 1,5 milijuna eura a koji ima za cilj gospodarsku, demografsku, socijalnu i društvenu revitalizaciju prekograničnog prostora s naglaskom na Hrvate u Srbiji. Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić rekla je kako je u prošlom razdoblju puno udruga ostvarilo velike rezultate, a ove godine sredstva će se povećati jer su svi sudionici programa transparentno opravdali sredstva i realizirali projekte. Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov rekao je kako utrošena sredstva ove go-

dine »pokazuju da smo mi zajednica koja ima potrebe i koja može kvalitetno apsorbirati sredstva koja imamo na raspolaganju«. Istog dana u Đurđinu su prezentirani realizirani projekti Programa prekogranične suradnje između Hrvatske i Srbije. Predstavljena su 22 realizirana projekta, od odobrenih 25, s ukupnom vrijednosti od 543.000 eura.

Predsjednik Vlade Hrvatske Andrej Plenković primio je 15. veljače izaslanstvo HNV-a. Premijeru je predan elaborat za novi kapitalni projekt za hrvatsku zajednicu u Srbiji pod nazivom »Sagradi mlin gdje je voda«. »Nakon završetka Hrvatske kuće u Subotici nastavljamo s podrškom projektima koji su važni za Hrvate u Srbiji, uz inzistiranje na punoj provedbi međudržavnog sporazuma o zaštiti manjina«, objavio je premijer Plenković nakon sastanka. Istoga dana župan **Željko Kolar** i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić potpisali su Ugovor o financijskoj potpori Krapinsko-zagorske županije.

Ugovor za novi kapitalni projekt »Sagradi mlin gdje je voda« koji financira Vlada Hrvatske potpisali su 22. ožujka u Hrvatskom domu – Matici državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas** i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić. Ovo je treći kapitalni projekt za Hrvate u Srbiji koji financira hrvatska Vlada, a njime će biti obuhvaćena izgradnja, obnova i preuređenje sedam objekata – »malih matica«, u mjestima gdje Hrvata ima u značajnijem broju u Srbiji, i to: tri u Podunavlju, tri u Srijemu i jedna u Banatu, odnosno u Somboru, Sonti, Monoštoru, Petrovaradinu, Rumi, Šidu i Opovu. Hrvatska Vlada je u ovoj godini izdvojila 1,2 milijuna eura za ovaj projekt, ali će on koštati preko tri milijuna te će daljnje dotacije uslijediti u idućem razdoblju kako se bude radilo, rekla je Vojnić.

U Subotici su istoga dana svečano otvorene jaslice u vrtiću *Marija Petković – Sunčica* Predškolske ustanove *Naša radost* u kojem se odgojno-obrazovni rad odvija na hrvatskome jeziku. Izgradnja jaslica dio je drugog kapitalnog projekta hrvatske zajednice u Srbiji »Rasti gdje si posijan« koji uključuje izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciju tri vrtića na hrvatskom jeziku koji financira Vlada Hrvatske u ukupnom iznosu od 960.000 eura.

Biskup **Fabijan Svalina** u ime Srijemske biskupije i državni tajnik Zvonko Milas u ime Središnjeg državnog ureda potpisali su 26. ožujka u Zagrebu ugovor za **novi projekt Domus Dimitrianum** u Srijemskoj Mitrovici koji je hrvatska Vlada prihvatila na sjednici 8. ožujka kao projekt od strateškog značaja za Hrvate izvan Hrvatske i za njega je u 2024. godini izdvojeno 330 tisuća eura. Izgradnjom ovog kompleksa stvorit će se »uvjeti za provođenje kulturnih, društvenih, znanstvenih, edukativnih i duhovnih aktivnosti hrvatske zajednice na području Srijema«.

Prema objavljenim **rezultatima natječaja** programa prekogranične suradnje između Hrvatske i Srbije za 2024. odobreno je 33 projekta ukupne vrijednosti 1,5 milijuna eura. Za prekogranično umrežavanje i jačanje

kapaciteta hrvatsko Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU odobrilo je 30 projekata vrijednosti od 11.450 do 45.000 eura, a za investicijska ulaganja odobreno je tri projekta po 135.000 eura.

Glasanje u dijaspori za Hrvatski sabor započelo je 16. travnja. Hrvati iz Srbije prvi puta na ovim izborima svoje predstavnike imaju na dvije liste XI. izborne jedinice. Na listi Hrvatske demokratske zajednice u ime DSHV-a je predsjednica HNV-a Jasna Vojnić, a lista za dijasporu Fokus – Republika specifična je po tome što su joj svi kandidati iz Srbije, uz nositelja dr. sc. **Tomislava Stantića**.

Na izborima održanim 17. travnja lista koju predvodi HDZ osvojila je najviše zastupničkih mjesta, 61. Na tri biračka mjesta u Srbiji, koja se nalaze u XI. izbornoj jedinici, glasovalo je 1.117 državljana Hrvatske. Lista HDZ-a je na dva biračka mjesta u Subotici i jednom u Beogradu osvojila 76,8 % glasova. Kandidatkinja DSHV-a Jasna Vojnić osvojila je 686 preferencijalnih glasova.

Delegacija Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata je 22. travnja, na zagrebačkom groblju Mirogoj ispred Zida boli položila cvijeće i upalila svijeću u **sjećanje na stradanje nedužnih članova obitelji Matijević** iz Kukujevac, mjesta pokraj Šida u Srijemu. Supružnici **Jozo** i **Ana Matijević** i njihov malodobni sin **Franjo** odvedeni su 20. travnja 1992. u večernjim satima iz obiteljske kuće od nepoznatih osoba i ubijeni. Sva tri tijela pronađena su puno kasnije u masovnoj grobnici Mohovo kod Iloka. »Na žalost, svjedoci smo kako se ove nevine žrtve u javnosti sustavno negiraju, pogotovo iz najviših krugova vlasti Srbije. To negiranje je moguće samo zato jer ni 30 godina nakon tih ubojstava još uvijek u Srbiji 'nije sazrela politička volja' da se dozvoli i izgradi makar jedno spomen obilježje koje bi jasno podsjećalo da su se ti zločini dogodili i da se to nikada više ne ponovi«, navodi u priopćenju ZPHSBB.

Povjerenstvo za provedbu javnog natječaja za dodjelu stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske za akademsku godinu 2023./24. utvrdilo je koncem travnja Prijedlog rang-liste 1.500 studenata dobitnika stipendije. Osim onih koji studiraju u Hrvatskoj, ove će stipendije prvi puta dobiti i pripadnici hrvatske nacionalne manjine iz Srbije koji studiraju u Srbiji. U ovoj kategoriji bit će dodijeljeno 86 stipendija. Natječajem je bilo predviđeno 150 stipendija, a bio je podnjet 121 zahtjev. Iznos ove stipendije je mjesečno 150 eura, a isplaćuje se za deset mjeseci.

Zastupnici **Narodne skupštine Srbije** izabrali su nakon dvodnevne rasprave **novu Vladu** koju će predvoditi premijer **Miloš Vučević**. Premijer i članovi nove Vlade položili su prisegu 2. svibnja, u prisustvu predsjednice Skupštine, narodnih zastupnika, kao i predsjednika Srbije Aleksandra Vučića. Među onima koji su zadržali funkciju je i predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov, koji ostaje **ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog**.

DSHV je organizirao posjet grobu **Mijata Štefanca**, koji je pod još uvijek nerazjašnjenim okolnostima ubijen u noći s 5. na 6. svibnja u hrtkovačkom ataru, te služenje sv. mise u mjesnoj crkve sv. Klementa. **Kome-moraciji u Hrtkovcima** i sjećanju na početak progona nesrpskog stanovništva iz Srijema nazočili su i predstavnici HNV-a te drugih institucija hrvatske zajednice i mjesne hrvatske udruge *Dr. Nikola Dogan*. DSHV posebno ističe kako je jedna od tragičnih posljedica događaja iz posljednjeg desetljeća XX. stoljeća i drastično smanjenje broja Hrvata u Srijemu. »Budući da je na istom području veliki udio anacionalno izjašnjenih, o narodnosti neizjašnjenih te izjašnjenih nadnacionalno kao Jugoslaveni, razvidno je da se s ovim rezultatima negativnog ozračja i asimilacijskih procesa nešto s čime se moramo suočiti i računati u budućnosti. Vjerujemo u pozitivne ishode tih naših stremljenja, tim prije jer je **DSHV postao političkim partnerom vladajuće stranke**«, navode u DSHV-u.

Hrvatska zajednica općina (HZO), na čelu s predsjednikom **Božom Lasićem**, potpisala je 14. svibnja Sporazum o suradnji s HNV-om kojemu su ovom prigodom donirali 6.000 eura i vrijedne knjige. Prema riječima predsjednice HNV-a Jasne Vojnić posjet je označio početak nove suradnje, kojim je krovna institucija Hrvata u Srbiji zaokružila suradnju na svim razinama u Hrvatskoj. »Općine u Hrvatskoj, kojih ima 428, veliko su bogatstvo za Hrvate u Srbiji u smislu suradnje. Moći ćemo više surađivati i na razini područja kulture, obrazovanja i po svim drugim pitanjima«, rekla je Vojnić.

Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić postala je **sabor-ska zastupnica**. Konstituirajuća sjednica XI. saziva Hrvatskog sabora održana je 16. svibnja. Ovo je prvi puta da Hrvati iz Srbije imaju svog predstavnika u Hrvatskom saboru. »Otvoraju nam se nova vrata i drago mi je što sudjelujemo u tom povijesnom trenutku, kao i zbog toga što osim što ćemo imati zastupnika u Hrvatskom saboru, imamo i ministra u Vladi Srbije. Zahvaljujući tome Hrvati u Srbiji moći će iskusiti jedno novo razdoblje koje će biti na dobrobit svih«, rekla je Vojnić.

I u akademskoj godini 2024./25. hrvatska visoka učilišta osigurala su posebnu upisnu kvotu za pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskoga iseljeničtva.

Na inicijativu župana Krapinsko-zagorske županije Željka Kolara, uz posredovanje HNV-a, osigurana je 25. svibnja donacija za Dobrovoljno vatrogasno društvo Tavankut u vrijednosti od 16.000 eura. Donaciju čine zaštitna odijela, čizme, kacige, crijeva za gašenje požara... Svečano uručenje bilo je u Hrvatskom domu – Matici u Subotici, simbolično na dan kada DVD Tavankut proslavlja 90 godina postojanja. Ovo je druga donacija koju je DVD Tavankut dobio iz Hrvatske. Prva je bila vatrogasni kamion s potrebnom opremom što je bila donacija DVD-a Kaštel Gomilica, a ostvarena je zahvaljujući angažiranju DSHV-a.

Dvije hrvatske manjinske stranke sudjelovale su na lokalnim izborima održanim 2. lipnja: DSHV u Subotici

i Somboru i Demokratska zajednica Hrvata u Subotici i osvojili mandate, dok je u Srijemskoj Mitrovici član DSHV-a osvojio mandat na listi Srpske napredne stranke.

Na izborima za Skupštinu grada Subotice DSHV je nastupio u savezu sa Strankom pravde i pomirenja i koalicijska lista je osvojila tri vijećnička mandata a u Somboru, gdje je DSHV prvi puta nastupio samostalno sa svojom listom kandidata ima dva mandata. DZH je izišao u koaliciji pod nazivom »Subotica protiv nasilja – Biram Suboticu – Nela Tonković« i osvojio jedno mjesto u lokalnoj skupštini.

U Hrvatskoj su 9. lipnja, održani izbori za Europski parlament. Pravo glasovanja na ovim izborima imaju i državljani Hrvatske s prebivalištem u Srbiji. Hrvatska je birala 12 eurozastupnika, a za ova zastupnička borili su se kandidati s čak 25 lista.

U Hrvatskom domu – Matici u Subotici 20. lipnja svečano su uručeni ugovori o stipendiranju pripadnika hrvatske manjine koji studiraju u Srbiji. Na natječaju Središnjeg državnog ureda dodijeljeno je 86 stipendija koje će studenti primati deset mjeseci u mjesečnom iznosu od 150 eura. Ugovore su studentima uručili državni tajnik Zvonko Milas i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić. Hrvatska je do sada stipendirala samo studente koji studiraju u Hrvatskoj, te je ova vrsta stipendija novi vid potpore matične domovine.

Predsjednica Pokrajinske vlade **Maja Gojković** sastala se 2. srpnja s ministrom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Tomislavom Žigmanovim. Razgovarano je o modelima suradnje na unaprjeđenju sveukupnih ljudskih prava s akcentom na antidiskriminaciji, rodnoj ravnopravnosti i socijalnoj inkluziji Roma. Žigmanova je primio i predsjednik Skupštine AP Vojvodine **Bálint Juhász** i razgovarali su o nastavku suradnje dvije institucije, kao i o položaju i ostvarivanju prava manjinskih nacionalnih zajednica u AP Vojvodini i Srbiji. Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov rekao je da se političko partnerstvo sa Strankom pravde i pomirenja pokazalo uspješnim na izborima u Subotici, te će s ovom strankom nastaviti suradnju a da će nastojati **proširiti postojeću suradnju s vladajućom strankom (SNS-om)** i u ova dva grada. »Imamo iza nas iskustva u suradničkim odnosima sa strankom na vlasti – SNS-om, na republičkoj i pokrajinskoj te na razini Grada Novog Sada. Ono je posljedica **strateškog dogovora** s predsjednikom Aleksandrom Vučićem i njegove odluke da se kvalitetno i na svestrano zadovoljstvo riješi **pitanje integracije Hrvata u institucije vlasti**«, rekao je Žigmanov te poručio da su zainteresirani da iste modele i praksu započnu i u drugim jedinicama lokalne samouprave. »Isto je već uspješno ostvareno u Općini Bač, a vjerujemo da neće biti nikakvih prepreka i kada govorimo o suradnji u gradovima Somboru i Subotici«, rekao je on.

U Hrvatskom saboru održana je 10. srpnja 1. sjednica Odbora za Hrvate izvan Hrvatske. Predsjednica Odbo-

ra je **Zdravka Bušić**, a jedna od članica je i saborska zastupnica Jasna Vojnić, koja je članica i saborskog Odbora za europske poslove kojim predsjedava **Jelena Miloš**.

Skupština grada Subotice održala je konstitutivnu sjednicu 10. srpnja. U sadašnjem sazivu gradske Skupštine dvije vijećničke grupe – lista »Aleksandar Vučić – Subotica sutra« i SVM čine vladajuću koaliciju, vijećnici s liste »Subotica protiv nasilja – biram Suboticu – Nela Tonković« su u oporbi dok manjinska koalicija »DSHV – SPP – Tomislav Žigmanov«, koja ima tri vijećnika a to su **Marin Piuković**, **Josipa Vojnić Tunić** i **Ninoslav Radak** podržava vladajuću većinu. »Ključne točke koje se nalaze u našoj agendi i izornoj platformi koju smo zastupali tijekom kampanje i dalje ćemo zastupati, u prvom redu Hrvatski školski centar, Dramu na hrvatskom jeziku, rješavanje puta Žednik – Đurđin, dovodjenje vodovoda i kanalizacije u Tavankut i plina u Malu Bosnu«, rekao je Piuković.

U Somboru je 12. srpnja održana konstitutivna sjednica Skupštine grada. Novu većinu formirao je SNS uz koalicijske partnere SVM i SPS. Izbor dužnosnika Skupštine grada i gradonačelnika i Gradskog vijeća podržala su i dva vijećnika DSHV-a: **Tomica Vuković** i **Davor Francuz**.

Pojedini mještani Tavankuta ostali su bez vode za piće, jer u tom selu ne postoji vodovodna mreža a bunari građana znaju presušiti zbog vrućina i povećane potrošnje u voćarstvu i povrtlarstvu. Kako u Tavankutu i obližnjem Mirgešu u značajnom broju žive pripadnici hrvatske manjine, na ovaj dugogodišnji problem ukazao je i predsjednik DSHV-a i ministar Tomislav Žigmanov koji je rekao da inzistiraju da ova mjesta konačno dobiju javni vodovod. »Ovo je bila jedna od glavnih tema u razgovorima oko mogućeg ulaska u lokalnu vlast u Subotici, a isto kanimo tematizirati pred ministrom vanjskih i europskih poslova Hrvatske **Gordanom Grlićem Radmanom** kako bismo senzibilizirali tijela vlasti naše matične domovine za podršku ovoj inicijativi kroz prekogranične programe EU koje ima na raspolaganju Hrvatska sa Srbijom«, kazao je Žigmanov 18. srpnja.

Ministar vanjskih i europskih poslova Hrvatske Gordan Grlić Radman, koji je boravio u posjetu ovdašnjoj hrvatskoj zajednici, razgovarao je 19. srpnja u Novom Sadu sa šefom srpske diplomacije **Markom Đurićem**. Sastanak je održan u zgradi Pokrajinske vlade, a poslije razgovora ministri su obišli Spomen dom bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu. Đurić je najavio intenziviranje rada devet povjerenstava za rješavanje otvorenih pitanja između Srbije i Hrvatske što treba stvoriti institucionalne pretpostavke da odnos dvije države u budućnosti može napredovati. Grlić Radman je rekao da su razgovarali o unaprjeđenju položaja hrvatske manjine u Srbiji, ali i o otvorenim pitanjima koja su naslijeđe raspada bivše države i rata. Grlić Radman je posjetio i hrvatsku zajednicu i njene institucije te vrtić **Marija Petković – Sunčica** u Subotici. »Nadamo se da ćemo s novom Vladom, u čijem

sastavu je i gospodin Tomislav Žigmanov, imati otvoren i konstruktivan dijalog koji će dovesti do pozitivnih pomaka«, rekao je Grlić Radman te je podsjetio kako Hrvatska i dalje inzistira na reciprocitetu zajamčenih mandata za Hrvate u Srbiji kakve imaju Srbi u Hrvatskoj.

U Općini Šid 23. srpnja konstituirana je nova lokalna vlast. DSHV je poručio kako žele »izgrađivati suradnju na dobro stanovnika ove općine, Hrvata, koji, usprkos tome što su treći po brojnosti narod, nemaju gotovo uopće manjinsku infrastrukturu koju, primjerice, ovdje imaju Slovaci. Predsjednik stranke je istaknuo pitanje neadekvatne primjene hrvatskog jezika u javnoj uporabi te izučavanje hrvatskog jezika u školama i rekao da će od općinskih struktura tražiti uređivanje primjerenog mjesta komemoracije tragedije srijemskih Hrvata 1990-ih te očuvanje sakralne baštine vezane za hrvatski katolički puk, kao i unaprjeđenje suradnje sa susjednim područjima u Hrvatskoj.

Mira Tumbas postala je 24. srpnja vijećnica DSHV-a u Skupštini grada Subotica umjesto Marina Piukovića koji je podnio ostavku na tu dužnost jer je predsjednik Mladeži DSHV-a te će biti više angažiran u koordiniranju i operativnom radu u stranačkim poslovima.

DSHV je podsjetio kako je 29. srpnja 1993., prije 31 godinu, mučki u Kukujevcima ubijena obitelj **Oskomić, Agica i Nikola**, te njihova rođaka **Marija Tomić**. »Ne zaboravljamo nijednu žrtvu među srijemskim Hrvatima 1990-ih, a u Kukujevcima ih je bilo najviše. Tražimo primjereno mjesto komemoracije za ove Hrvate i Hrvate – nedužne žrtve mržnje spram našeg naroda, napose u Srijemu, prije tri desetljeća«, objavio je DSHV.

Zastupnica u Hrvatskom saboru Jasna Vojnić članica je i četiriju saborskih odbora: Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Odbora za europske poslove, Odbora za vanjsku politiku i Odbora za međuparlamentarnu suradnju. Zastupnica Vojnić poručila kako vjeruje »da ćemo i ova četvera novootvorena vrata dobro iskoristiti, a svojim prisustvom i iskustvom i svima drugima značajno doprinijeti«.

U Palači *Srbija* 7. kolovoza održana je trinaesta sjednica Vijeća za nacionalne manjine kojom je predsjedao ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Tomislav Žigmanov, a prisustvovali su predstavnici svih vijeća nacionalnih manjina i resornih državnih tijela. Istoga dana održana je i sjednica Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina na kojoj je Hrvatsko nacionalno vijeće prvi puta preuzelo predsjedanje. Na sjednici Vijeća jednoglasno je usvojen Prijedlog programa za dodjelu sredstava iz Proračunskog fonda za nacionalne manjine za koji su sredstva osigurana Zakonom o budžetu Republike Srbije i iznose 30 milijuna dinara za područje kulture.

Mjesec i pol dana od susreta ministara vanjskih poslova Srbije i Hrvatske u Novom Sadu i najave boljih odnosa dvije države dogodilo se uhićenje »hrvatskog špijuna« u Beogradu. Samo dan prije toga hrvatska pjevačica **Severina Vučković** je prilikom pokušaja ulaska

u Srbiju zadržana na granici i ispitivana o *Oluji* i Srebrenici. Doznalo se da postoji lista onih koji nisu dobrodošli u Srbiji, a sačinio ga je bivši ministar unutarnjih poslova i šef BIA-e **Aleksandar Vulin**. Ministar policije **Ivica Dačić** najavio je da će »spisak o verbalnim deliktima« biti ukinut. DSHV je priopćio da Hrvate u Srbiji brinu najnoviji incidenti, no vjeruju kako oni neće ostaviti posljedice na ponovno započeti nastavak pozitivnih tendencija u hrvatsko-srpskim odnosima.

Ministrica za europske poslove Srbije **Tanja Mišćević** sastala se 3. rujna s ministrom vanjskih i europskih poslova Hrvatske Gordanom Grlićem Radmanom na marginama *Bled Strategic Forum* u Sloveniji. Oni su razgovarali o bilateralnim odnosima dvije države i koracima koje Srbija poduzima na europskom putu.

Sastanak tima za izradu Strategije kulture hrvatske zajednice u Srbiji za razdoblje od 2024. do 2029. godine održan je 9. rujna u Hrvatskom domu – Matici u Subotici. Izradu ovog dokumenta koordinira HNV i Fondacija za razvoj hrvatske zajednice *Cro-Fond*, a tim čine dužnosnici HNV-a, Odbor za kulturu HNV-a, predstavnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, udruga kulture i medija na hrvatskom jeziku. Koordinator tima je član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu **Denis Lipozenčić**. Izradu Strategije kulture sufinancira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Srbije.

U Baču, u župi sv. Petra i Pavla 11. rujna je održana sjednica HNV-a. Vijećnici su upoznati s tijekom izrade Strategije kulture Hrvata u Srbiji 2025. – 2029., izradom kriterija po kojima će se udrugama, umjesto putem natječaja, dodjeljivati sredstva HNV-a, razriješeni su stari članovi i imenovani novi u upravne odbore Zaklade *Spomen dom bana Josipa Jelačića* i Fondacije *Antun Gustav Matoš* i izabrani novi članovi Savjeta hrvatske Vlade za Hrvate izvan Hrvatske. Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić najavila je nekoliko javnih rasprava o Nacrtu Strategije kulture Hrvata u Srbiji 2025. – 2029. prije nego što prijedlog bude pred vijećnicima HNV-a. Zamijenjeno je dvoje od troje članova Savjeta hrvatske Vlade za Hrvate izvan Hrvatske. Umjesto Vojnić, koja je saborska zastupnica i postaje članica Savjeta po položaju, izabrana je **Karolina Bašić** a umjesto **Darka Vukovića**, **Renata Kuruc** iz Sonte. Treći član Savjeta ostaje Tomislav Žigmanov

Donijeta je odluka o razrješenju i imenovanju članova Upravnog odbora Zaklade *Spomen dom bana Josipa Jelačića* kao i Upravnog odbora Fondacije *Antun Gustav Matoš*. U novi UO Zaklade *Spomen dom bana Josipa Jelačića* izabrani su **Ljubica Vujković Lamić** (predsjednica), **Dražen Petrekanić**, **Marinko Katić**, **Mirjana Stantić**, **Mladen Petreš**, vlč. **Dušan Balažević** i **Vera Hornjak**. U novi UO Fondacije *Antun Gustav Matoš* izabrani su **Mirjana Stantić** (predsjednica), **Ljubica Vujković Lamić**, **Dražen Petrekanić**, **Marinko Katić**, **Goran Kaurić**, vlč. **Aleksandar Kovačević** i **David Crvenković**.

Ove sezone iz zadruge *Voćko* u Tavankutu bit će izvezeno 100 tona šljiva i oko 300 tona paprike za *Podravku*.

Suradnja s *Podravkom* ostvarena je na inicijativu DSHV-a, koji je povezao tavankutske proizvođače i hrvatsku tvrtku. Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov susreo se u Beogradu s predsjednikom Samostalne demokratske srpske stranke **Miloradom Pupovcem**. Obojicu političkih prvaka ohrabrio je najavljen skori susret dvojice koordinatora za otvorena pitanja između Srbije i Hrvatske, državnih tajnika u ministarstvima vanjskih poslova **Damjana Jovića** i **Frane Matušića**, te nastavak izravne među-državne institucionalne komunikacije u rješavanju istih.

Na Skupštini grada Subotice 3. listopada izglasana je Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o proračunu Grada Subotice za tekuću godinu kojom su, među ostalima, osigurana sredstva za projekt »Magistralni vodovod Subotica – Tavankut s rezervoarom, crpnom postajom u Mirgešu i crpnom postajom na mjestu priključenja magistralnog vodovoda«. U 2024. godini planirano je 5.704.000 dinara u proračunu Grada za završetak ovog projekta, od čega iz vlastitih izvora Grad osigurava 951.000 dinara za iznos pripadajućeg PDV-a, dok je 4.753.000 dinara osigurano iz sredstava transfera s drugih razina vlasti. U ime DSHV-a vijećnicima se obratila zastupnica Mira Tumbas i podsjetila kako se ova tri naselja 15 godina unazad suočavaju s neispravnom vodom za piće. Vrijednost izgradnje vodovoda iznosi 849.704.000 dinara bez PDV-a. Završetak izrade projektna dokumentacije u planu je za 2024. Izgradnja se planira u 2025., 2026. i 2027., stoji u Odluci.

Rezultati monitoringa medija *Mreže za izvještavanje o različitosti* pokazuju da je od svibnja 2022. do prosinca 2023. godine u Srbiji zabilježeno 113 slučajeva govora mržnje. Prema rezultatima ovog istraživanja, najviše primjera govora mržnje zabilježeno je u kategorijama roda, blizu 25 posto, i etničke pripadnosti s 20 posto. Visoko na listi nacionalnih manjina prema kojima se često očituje govor mržnje su Albanci, Hrvati, Bošnjaci i Romi.

Od ove školske godine prvi puta izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture pohađat će učenici u Osnovnoj školi *Bratstvo-jedinstvo* u Lemešu. To školu u Lemešu čini 16. školom i 13. mjestom u Vojvodini gdje se održava neki vid nastave na hrvatskom jeziku.

Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić razgovarala je u Zagrebu 11. listopada s ministrom poljoprivrede Hrvatske **Josipom Dabrom** o mogućnostima financijske potpore u području poljoprivrede za hrvatsku manjinu u Srbiji i Bosni i Hercegovini.

Srpska zajednica u Zagrebu svečano je otvorila 11. listopada preuređeni prostor Srpskog kulturnog centra u Preradovićevoj ulici. Prostor SKC-a preuređen je, a SKD *Prosvjeta* u prostor se u Preradovićevoj ulici 21-23 vratilo nakon trideset godina, kao rezultat suradnje srpske manjine s Vladom Hrvatske. »Hrvatska zajednica u Srbiji i srpska zajednica u Hrvatskoj autohtone su nacionalne zajednice koje jesu, i moraju biti, svoj na svome u svako doba«, kazao je ministar vanjskih poslova Srbije Marko Đurić. Otvorenju SKC-a nazočio je i ministar za

ljudska i manjinska prava i predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov.

Nevena Baštovanović postavljena je 10. listopada za vršiteljicu dužnosti pomoćnice pokrajinske tajnice za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama i njeno područje djelovanja bit će suvremeno stvaralaštvo. Dr. sc. Mladen Petreš postavljen je za vršitelja dužnosti pomoćnika pokrajinskog tajnika za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo, što je i do sada bio. »DSHV nastavlja, u partnerstvu s vladajućom većinom u Pokrajinskoj vladi, i u tekućem mandatu graditi vertikalnu djelovanja u procesima donošenja odluka«, navodi se u objavi DSHV-a.

Davor Francuz, vijećnik DSHV-a u Skupštini grada Sombora, postavljen je za pomoćnika gradonačelnika Grada Sombora **Antonija Ratkovića**. Na tu dužnost Francuz je stupio 16. listopada. DSHV u Skupštini grada Sombora ima dva vijećnika i po jednog člana u Odboru za poljoprivredu i Odboru za proračun i financije.

U Zagrebu je 17. listopada održan sastanak koordinatora za otvorena pitanja između Hrvatske i Srbije, državnog tajnika za politička pitanja u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova (MVEP) Hrvatske Frane Matušića i državnog tajnika u Ministarstvu vanjskih poslova Srbije Damjana Jovića. Na sastanku je utvrđena okvirna dinamika sljedećih sastanaka koordinatora za otvorena pitanja između Hrvatske i Srbije.

Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić bili su gosti na XXI. Općem saboru HDZ-a 20. listopada u Šibeniku. U svom obraćanju sudionicima Sabora Žigmanov je istaknuo značaj financijske i političke potpore koja Hrvatima u Srbiji stiže iz matične domovine kao i sudjelovanja DSHV-a u izvršnom dijelu vlasti i na nacionalnoj i na regionalnoj i lokalnoj razini zahvaljujući dogovoru s vladajućim SNS-om.

Na telefonskoj sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja je održana 21. listopada, imenovani su upravitelji Zaklade *Spomen-dom bana Josipa Jelačića* i Fondacije *Antun Gustav Matoš* iz Beograda. Za upravitelja *Spomen-doma bana Josipa Jelačića* imenovan je Goran Kaurić, a za upravitelja Fondacije *Matoš* vlč. **Mihael Sokol**.

Krapinsko-zagorska županija i Bjelovarsko-bilogorska županija dodijelile su četiri učeničke i četiri studentske stipendije studentima i učenicima iz hrvatske zajednice u Srbiji. Potpisani su ugovori o stipendiranju i financijskoj potpori između HNV-a te učenika i studenata 22. listopada.

Europski zastupnik iz Hrvatske Tonino Picula novi je izvijestitelj Europskog parlamenta za Srbiju, koji je na ovoj poziciji naslijedio **Vladimira Bilčika**. Picula je tijekom prethodnih saziva Europskog parlamenta bio jedan od najaktivnijih zastupnika kada je riječ o proširenju EU na zapadni Balkan. Bio je izvijestitelj za Crnu Goru, a također je bio izvijestitelj EP za Instrument za pretpriputnu pomoć (IPA III), kao i novi Plan rasta EU za zapadni Balkan.

Prije 33 godine, 23. listopada 1991., braću **Matu** i **Ivica Abjanovića** iz sela Morović odvela su četverica naoružanih muškaraca u identičnim plavim uniformama, u automobilu s tablicama JNA, navodeći kao razlog saslušanje u policijskoj postaji u Šidu. Nakon toga Mato i Ivica Abjanović nikada više nisu viđeni te se i danas vode kao nestali. »Nestanak braće Abjanović iz Morovića bio je snažan signal svim Hrvatima u tom mjestu za iseljavanje, koje je, uz zastrašivanja, prijetnje, fizičke napade i demoliranja katoličke crkve sv. Roka, sustavno i provedeno«, podsjetio je DSHV.

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata organizirala je 2. studenoga komemoraciju u znak sjećanja na ubijene i nestale Hrvate u Vojvodini tijekom 1990-ih. Komemoracija je započela u 11.55 sati (»5 do 12«) kako bi se ukazalo da je krajnje vrijeme da se stvori politička volja u Srbiji i dozvoli izgradnja primjerenog spomen-obilježja za nevine žrtve zločina počinjenih tijekom 1990-ih. Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov je na središnjem križu groblja u Kukujevcima, mjesta iz kojeg je ubijeno sedam Hrvata, položio cvijet i pomolio se za nevine žrtve.

Zastupnica Jasna Vojnić obratila se 6. studenog u Hrvatskom saboru govoreći o položaju Hrvata u Srbiji te značaju potpore Hrvatske opstojnosti te manjinske zajednice. Vojnić je u svojem obraćanju ukazala na brojne izazove s kojima se ovdašnji Hrvati suočavaju, od depopulacije, negativnih identitetskih politika, naslijeđa iz 90-ih godina i antihrvatskog tona u medijima, neprovedbe međudržavnog sporazuma koji garantira zastupljenost predstavnika hrvatske manjine u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, prisvajanja baštine, do nerazvijene infrastrukture u naseljima u kojima žive u značajnijem broju. Prije izlaganja, Vojnić je u ime Kluba zastupnika HDZ-a izrazila sućut obiteljima čiji su članovi stradali u nesreći na željezničkom kolodvoru u Novom Sadu.

DSHV je podsjetio kako je prije 33 godine ubijen **Krešimir Herceg** (rođen 1938.), Hrvat iz Višnjičeva, sela kod Šida. Herceg je ubijen zbog svoje nacionalne pripadnosti, a ubojstvo se dogodilo 7. studenog 1991. na kanalu Šarkudin. »DSHV i u slučaju ubojstva Hercega čvrsto traži nezaborav za žrtve koje su podnijeli Hrvati ubijeni i nestali u Srijemu i Bačkoj od 1991. do 1995. To je moguće isključivo ako se na mjestu njihova stradanja podigne trajni memorijal i usustave prakse sjećanja na stradale«, navodi DSHV u priopćenju od 6. studenog.

U Lemešu je 14. studenog obilježeno stotinu godina od rođenja dvojice rođenih Lemešana, svjetski priznatih znanstvenika i akademika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – teorijskog fizičara **Gaje Alage** (1924. – 1988.) i šumarskog genetičara **Mirka Vidakovića** (1924. – 2002.). Njima u čast otkrivena je spomen-ploča na mjesnoj Osnovnoj školi *Bratstvo-jedinstvo*, a ispred škole posađen je hrast lužnjak (dar JP-a *Vojvodina šume*), budući da je upravo Vidaković poznat i po podizanju klonske sjemenske plantaže toga drveta. Spomen-ploču podigli su ZKVH i HBKUD *Lemeš*.

»Na današnji dan u ime HNV-a svoje misli i molitve upućujemo sunarodnjacima u Hrvatskoj te svim nevinim žrtvama ratnog razaranja koje je obilježilo 90-te godine XX. stoljeća«, navela je predsjednica HNV-a Jasna Vojnić u objavi povodom Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje.

Izaslanstvo OESS-a, kojeg je predvodio veleposlanik OESS-a **Jan Bratu**, posjetilo je 27. studenog Hrvatsko nacionalno vijeće. Tom je prigodom razgovarano o aktualnom položaju, postignućima i izazovima hrvatske nacionalne manjine i njezinih institucija u Srbiji.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog organiziralo je 27. studenog potpisivanje ugovora o dodjeli sredstava iz Proračunskog fonda za nacionalne manjine, a tom prilikom ministar Tomislav Žigmanov je rekao kako je od 284 prijavljenih za realizaciju programa i projekata iz područja kulture njih 70 dobilo ukupno 30 milijuna dinara. Među odobrenim projektima šest je projekata ustanova i udruga hrvatske manjine u vrijednosti od preko tri milijuna dinara.

Treća sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske održana je od 27. do 29. studenoga u Zagrebu. Hrvatska manjina prisutna je u 12 država, a Savjet artikulira sve potrebe hrvatske manjine i usmjerava ih prema mjerodavnim tijelima.

Župan **Danijel Marušić** i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić potpisali su 28. studenog Ugovor o financijskoj potpori Brodsko-posavske županije HNV-u. »Zahvaljujući ovoj potpori HNV će na sljedećoj sjednici Vijeća moći opredijeliti sredstva i za redoviti rad naših aktivnih udruga«, izjavila je Vojnić.

Premijer Hrvatske Andrej Plenković primio je 28. studenoga predsjednika DSHV-a i ministra u Vladi Srbije Tomislava Žigmanova. »Nastavljamo voditi redoviti dijalog o položaju hrvatske zajednice u Srbiji. Podupirat ćemo njihovu daljnju političku integraciju te strateške projekte poput Hrvatskog doma u Subotici!«, objavio je premijer Plenković. »Suradnja i partnerstva u području politike pretpostavljaju i kontinuiranu komunikaciju. Korisnost ovakvih praksi su brojne i mnogovrsne za sve, napose kada je riječ o beneficijama. U DSHV-u smo toga itekako svjesni i isto tako i pozitivno cijenimo!«, objavio je Žigmanov.

Delegacija dužnosnika HNV-a, na čelu s predsjednicom Izvršnog odbora Karolinom Bašić, posjetila je 3. prosinca Općinu Bač gdje se susrela sa zamjenicom predsjednice Općine **Marinom Balaban**. Na sastanku je bilo riječi o izazovima s kojima se suočava lokalna hrvatska zajednica, te mogućnostima za unaprjeđenje njihovog položaja.

Predsjednica HNV-a i zastupnica u Hrvatskom saboru Jasna Vojnić sastala se 4. prosinca s ministrom demografije i useljeništva **Ivanom Šipićem** u Zagrebu. Na sastanku se razgovaralo o važnosti jačanja potpore obiteljima kao temelju za očuvanje identiteta i dugoročnu održivost hrvatske zajednice u Srbiji.

HNV je donio odluku na sjednici na Verušiću da se priznanje **Ban Josip Jelačić** za društveni rad u hrvatskoj

zajednici dodijeli fra **Josipu Špeharu**, priznanje *Dr. Josip Andrić* za promoviranje i razvoj hrvatske kulture dodijelilo je mons. **Stjepanu Beretiću**, a priznanje *Pajo Kujundžić* za doprinos nastavi na hrvatskom jeziku Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Beogradski nadbiskup **Ladislav Nemet** imenovan je za kardinala Katoličke Crkve 7. prosinca u bazilici svetog Petra u Rimu. Papa **Franjo** je u ovu službu uveo još 20 kardinala iz 17 zemalja cijeloga svijeta. Dokument kojim se mons. Nemet imenuje za kardinala napisan je na srpskom jeziku i na cirilici, što je, kako je Nmet rekao, možda i prvi puta da je to uradio poglavar Katoličke Crkve.

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu je 13. prosinca održan 29. Forum hrvatskih manjina s temom »Uloga i značaj hrvatskih manjina u promociji Hrvatske«. Posebna predavanja održala je predsjednica HNV-a Jasna Vojnić i stručnjak za strateško komuniciranje s Fakulteta političkih znanosti prof. dr. sc. **Božo Skoko**.

Svečanom akademijom u Subotici obilježen je 15. prosinca, praznik hrvatske zajednice u Srbiji – Dan izbora prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća. Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić najavila je novu potporu iz Hrvatske, program namijenjen poljoprivrednicima Hrvatima izvan Hrvatske. »U proračunu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva ostavili smo milijun i pol eura za razvoj poljoprivrede i potporu ljudima koji žive izvan Hrvatske, za unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje, za produktivnost, za revitalizaciju. Najveći dio sredstava ići će za Hrvate u Srbiji i Bosni i Hercegovini«, poručio je potpredsjednik hrvatske Vlade i ministar poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Josip Dabro.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je krajem godine Javni natječaj za dodjelu stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, za akademsku 2024./2025. godinu. Za studij u Srbiji namijenjeno je 150 stipendija. Stipendije se dodjeljuju studentima za jednu akademsku godinu jednokratno, odnosno za razdoblje od 10 mjeseci u mjesečnom iznosu od 175 eura.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije RH raspisalo je Javni poziv za dostavu prijedloga projekata za Program prekogranične suradnje između Hrvatske i Srbije za 2025. godinu. Iznos je isti kao i ove godine, 1,5 milijuna eura.

Otvoren je TV studio *Matica* u Subotici. Studio su svečano otvorili generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić i v. d. ravnateljice NIU *Hrvatska riječ* Mirjana Trkulja. Televizijski studio nalazi se u Hrvatskom domu – Matici, a opremljen je iz projekta prekogranične suradnje Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU Hrvatske u kojemu su partneri NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice i *Plava vinkovačka televizija* iz Vinkovaca.

Jasna Vojnić, saborska zastupnica i predsjednica HNV-a

Novi horizonti za Hrvate u Srbiji

Najvažniji dogovor koji je naša zajednica već godinama priželjkivala uspostavljen je s ministrom poljoprivrede, šumarstva i ribolova Josipom Dabrom, a to su poticaji za naše poljoprivrednike. Već od iduće godine opredijeljeno je u proračunu 1,5 milijuna eura za Hrvate u Bosni i Hercegovini i Srbiji. Ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marin Piletić će uskoro također objelodaniti visinu proračuna za socijalni program

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Parlamentarni izbori u Hrvatskoj održani su 17. travnja. Na tim izborima, a na listi HDZ-a, kandidatkinja je bila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**. Saborsku većinu uspio je osigurati HDZ, a premijer **Andrej Plenković** još jedan mandat. Konstituirajuća sjednica XI. saziva Hrvatskog sabora održana je 16. svibnja, a na njoj je prisegu položila i Jasna Vojnić, koja je postala prva predstavnik Hrvata iz Srbije u Hrvatskom saboru. U intervjuu za naš tjednik govori o svom radu u Saboru i novim potporama iz Hrvatske za Hrvate u Srbiji.

► **Hrvati u Srbiji prvi puta imaju svog predstavnika u Hrvatskom saboru. Na izborima ste sudjelovali kao kandidatkinja HDZ-a u XI. izbornoj jedinici, što je izborna jedinica za dijasporu. Ta izborna jedinica daje tri saborska zastupnika. U ovom sazivu Sabora iz te izborne jedinice zastupnici HDZ-a ste Vi i dva predstavnika Hrvata u Bosni i Hercegovini. Poslije nekoliko mjeseci rada u Saboru kako ocjenjujete koliko je značajno što Hrvati iz Srbije imaju predstavnika u Saboru?**

Značaj je uistinu neprocjenjiv. A vjerujem na kraju mandata ćemo tek postati svjesni koliko nam se korak produljio. Ideja i vizija premijera Andreja Plenkovića da će jedan ovako neuobičajeni potez uroditi tolikim plodovima govori samo o velikom iskustvu i odličnoj percepciji političke situacije. Naše ideje su s jedne strane dobile mnoštvo sugovornika, a s druge strane naša nazočnost u Saboru naišla je na veliko odobravanje i pozicije i oporbe. Politika spram Hrvata izvan Hrvatske u Saboru, Bogu

hvala, ima konsenzus, i nadilazi pitanje političkih strana. Budući da su Hrvati iz Bosne i Hercegovine većinski donijeli glasove u XI. izbornoj jedinici naš ulazak u Sabor bio je uistinu veliko priznanje, nagrada i prema realnim brojkama, nezaslužena odskočna daska. Ipak, uzevši u obzir okolnosti u kojima radimo, podršku, odnosno zaprečivanje od strane domicilne države s jedne strane i naše brojne ishode s druge strane, ovaj poticaj možemo prihvatiti kao potvrdu da posvećenost i trud uvijek na koncu budu blagoslovljeni.

► **Dio ste zastupničkog kluba HDZ-a. Kako su Vas prihvatili kolege zastupnici?**

Kao da smo oduvijek radili skupa. Sabor mi je vrlo brzo postao ugodno okruženje, ali vjerojatno zato što su i ljudi u njemu izuzetno kolegijalni i dragi. Rasprave ponekad budu do kasno navečer pa smo onda i na pauzama orijentirani jedno na drugo. Često budemo svi skupa umorni i rastrzani na više strana zbog toga što velikom broju saborskih zastupnika ovo nije jedini posao pa onda budemo podrška jedni drugima. No, moram priznati da mi u početku nije bilo svejedno – izaći iz sada već uigrane ekipe Vijeća, jasnih planova i mora u kojem jasno vidiš obalu. Ovo je bio potpuno novi izazov na koji smo se preko noći svi morali privići i reorganizirati kako bi i u Matici stvari nastavile funkcionirati. No, vrlo brzo se pokazalo kako se realno svatko može uspješno nadomjestiti.

► **Čini se posebno dobru suradnju imate sa zastupnicima iz Bosne i Hercegovine.**

To mi je posebno drago. Kolege koji su nam u biti ustupili jedno saborsko mjesto su me vrlo brzo i jako lijepo pri-



hvatili. Iz jednog razloga je to za našu zajednicu posebno dragocjeno. Hrvati iz Bosne i Hercegovine su mnogo lještica iznad nas što se tiče programa, projekata i apsorpcije sveukupne potpore. Mnoga vrata su u Hrvatskoj za njih već otvorena, a onda je i za nas kraći i jednostavniji put samo prepisati primjer dobre prakse. Kolege **Nevenko Barbarić** i **Dario Pušić**, osim nesebičnog dijeljenja vlastitog iskustva, značajna su podrška i na odborima i za saborskom govornicom.

► **Koliko ste samostalni u svojim obraćanjima za govornicom ili su obraćanja zastupnika usuglašena na sjednici zastupničkog kluba HDZ-a?**

Kada iznosimo stajalište u Saboru, načelno u klubu dogovorimo temu. A kada su u pitanju rasprave po pojedinim zakonima, proračunu, zaključcima ili odlukama svakako da se prije toga konzultiramo, ali više radi upoznavanja saborskih zastupnika o pojedinostima vezanim za akte koji se usvajaju. Pripadanje određenoj stranci, struji ili pak nekoj zajednici pretpostavlja da su vrijednosti i ciljevi unaprijed usklađeni. Stoga stavovi u obraćanjima podrazumijevaju prethodnu sinkroniziranost i u promišljanju i u djelovanjima.

► **Koliko Vam je sada kao saborskoj zastupnici olakšano doći do ministara ili drugih važnih dužnosnika?**

Prije nego smo ušli u Sabor, Hrvatsko nacionalno vijeće, kao krovna institucija Hrvata u Srbiji, bilo je prilično povezano s određenim ministarstvima na čija se naša suradnja naslanjala. Određeni broj ministara i ranije je dolazio u posjet našoj zajednici tako da je komunikacija već postojala,

a najbolju suradnju smo imali s ministrom **Gordanom Grlićem Radmanom**, **Radovanom Fuchsom** i ministrom **Šimom Erlićem** zbog ranijih programa i aktivnosti. Ono što je sada drugačije jest da se sada susrećemo na tjednoj razini i da brže i jednostavnije možemo iskomunicirati i dogovarati neke stvari koje se tiču naše zajednice. Ono što je najvažnije jest da je najveći broj ministara uistinu osjetljiv za naša pitanja i da su voljni pomoći. Osim ministara, izmjene zakona ponekad obrazlažu i državni tajnici i drugi dužnosnici tako da se naš socijalni novčanik za ovih pola godina dosta uvećao. U svakom slučaju, sada već ako ne znamo tko nešto može ili zna, znamo barem osobu koja će nas na pravu adresu uputiti.

► **Susreli ste se s brojnim ministrima u hrvatskoj Vladi. Što ste konkretno dogovorili?**

Sve ono što smo našim strategijama ranije zacrtali. Držimo se pravca kako bi ograničeni resursi u našoj krovnoj instituciji mogli na najbolji mogući način sve to ispratiti. Kada bismo imali mogućnost za još deset profesionalno uposlenih ljudi, nebo bi nam bilo granica. Ovako se trudimo strogo držati ključnih točaka. Najvažniji dogovor koji je naša zajednica već godinama priželjkivala uspostavljen je s ministrom poljoprivrede, šumarstva i ribolova **Josipom Dabrom**, a to su poticaji za naše poljoprivrednike. Već od iduće godine opredijeljeno je u proračunu 1,5 milijuna eura za Hrvate u Bosni i Hercegovini i Srbiji. Sljedeći veliki izazov tiče se socijalnih potreba naše zajednice. Kako bismo svi jednako napredovali, ne smijemo zanemariti one koji su u financijski težoj situaciji i na koje moramo biti osjetljivi. Ministar rada, mirovinskoga

sustava, obitelji i socijalne politike **Marin Piletić** uskoro će također objelodaniti visinu proračuna za socijalni program. Nadalje, strategijom obrazovanja predviđena je izgradnja edukacijsko-rekreacijskog centra na Hrvatskom primorju što je ministar prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine **Branko Bačić** obećao ispuniti. Ministar turizma i sporta **Tonči Glavina**, kao i ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije **Marija Vučković** također su iskazali spremnost pomoći po posebnim programima, a s ministrom demografije i useljništva **Ivanom Šipi-**



ćem ćemo početkom iduće godine tek napraviti planove u okviru potpore našim obiteljima. Sve u svemu, dugo iščekivane rijeke zaista su počele teći za našu zajednicu.

► **Članica ste i četiri saborska odbora – Odbora za Hrvate izvan Hrvatske, Odbora za europske poslove, Odbora za vanjsku politiku i Odbora za međuparlamentarnu suradnju. Kako izgleda Vaš rad u tim odborima i koliko imate mogućnosti za konkretne inicijative?**

Mogućnosti i prilika ima dosta. Pogotovo što se susrećemo s ljudima koji često imaju poveznice s našom domicilnom državom Srbijom. Tek sad sam osvijestila koliko su predpristupni pregovori zapadnog Balkana Europskoj uniji česta tema u Hrvatskom saboru. Srbija se redovito spominje u različitim kontekstima, a ono što bi uistinu bilo dobro za našu zajednicu i općenito za dobrosusjedske odnose jest da susreti s predstavnicima vlasti u Srbiji postanu češći. Narodna skupština Srbije nije osnovala skupinu za interparlamentarnu suradnju

s Hrvatskom što smatram da bi bila dobra gesta ukoliko žele pokazati spremnost na razgovor i suradnju. Odbori sami po sebi jesu oni koji zahtijevaju prisustvo jer se tamo usvajaju određeni akti prije nego dođu na raspravu u sabornicu. Tu se također odigravaju žustre rasprave i sučeljavanje stavova. Ono što nam je također važno jest širenje vidika po pitanju cjelovitije slike određenog stava prema našoj zemlji, što za posljedicu ima preporuke koje mi kao društvo moramo ispuniti prije stupanja u europsku obitelj.

► **Koliko je Vaš saborski mandat pomogao da se poveća interes medija u Hrvatskoj za hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji?**

To brdo još nismo osvojili. U medijima tek neznatno, ali je svijest među saborskim zastupnicima itekako povećana. S pozitivnom pričom se teže probiti u medijima, ali nam nije namjera praviti incidente kako bismo sebi skratili taj put. Polagano... važno da je linija uzlazna.

► **U proračunu Hrvatske za 2025. godinu sredstva za Hrvate izvan Hrvatske povećana su za 43 posto. Hoće li biti povećana i potpora za Hrvate u Srbiji?**

Vjerujem da hoće. Suradnja sa Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske do sada je svake godine išla u pozitivnom smjeru. Osim potpore našim kapitalnim projektima, državni tajnik **Zvonko Milas** pruža kontinuirano

sve veću podršku i našim udrugama, a ono što je nama najvažnije i našem kadrovskom snaženju. S tri profesionalno uposlene osobe, koliko bismo mogli imati da se oslonimo na financiranje države Srbije, jedino bismo činovnički mogli ispratiti tek zahtjeve koje pred nas postavlja naša država. Povećanje proračuna dobit će svakako oni koji imaju snagu i sposobnost adekvatno apsorbirati veća sredstva, a nadam se i vjerujem da mi spadamo u tu i takvu skupinu. Ideja ne nedostaje, samo nam se

treba ukazati još veće povjerenje. Do sada smo ga, Bogu hvala, uvijek uspjeli opravdati.

► **Jedan od projekata koji je dobio potporu Vlade Hrvatske je i projekt »Sagradi mlin gdje je voda«. Kako je rečeno, to je trogodišnji projekt. Jesu li sredstva za ovu godinu stigla i što je do sada urađeno, što je plan za 2025. godinu?**

Sredstva su opredijeljena i rezervirana za prvi dio projekta, tj. izradu projektno-tehničke dokumentacije sa svim pripadajućim dozvolama. Ove godine smo zbog reorganizacije u poslovima ureda Vijeća i mog odsustva malo usporili s realizacijom, ali već dogodine krećemo punom snagom. Ipak, dinamika rada ovisit će svakako i o kapacitetima i inicijativama naših ljudi na terenu. Ista stvar kao s prethodnim odgovorom, od moći njihove apsorpcije ovisit će dinamika i brzina realizacije. Naša logistička potpora svakako će biti pojačana i sveprisutna.

► **Ono što je nedostajalo bila je potpora gospodarstvu. Na proslavi Dana zajednice bio je ministar poljoprivrede Josip Dabro i tom prilikom najavio je potporu poljoprivrednicima. Može li se već sada govoriti tko može računati na tu potporu, što će biti kriteriji?**

Vjerujem da će interesenata biti puno i ono što želimo naglasiti jest da se unaprijed počnemo radovati sa svima onima koji će već u »prvom krugu« dobiti poticaj. Svaki puta kada smo otvarali neko područje (program prekogranične suradnje Srbija – Hrvatska, stipendije za studente, sredstva za kapitalne projekte...) bilo je potrebno osvještivati kako je nemoguće da se svi aplikanti nađu među »dobitnicima«, ali da je važno znati da će svatko tko je ustrajan, posvećen zajednici i daje svoj doprinos biti kad-tad zamijećen. Ako ne u prvom krugu, onda u drugom, trećem... i ministar Dabro je rekao kako će ova potpora ići u kontinuitetu. Znalo se dogoditi da su neki u zajednici prigovarali ako se nisu našli među onima koji su podršku ostvarili, međutim upravo se tu kao zajednica možemo naći na testu – radujemo li se uspjehu naše zajednice ili samo svom probitku? Važno je posvjestiti da je za sve dobro ako Hrvatska vidi našu slogu i radost zbog svih onih kojima se »život olakšao«. A kriterije pretpostavljate, odnosno pondere (bodove) koji će utjecati na to da se neki aplikant izdvoji u odnosu na drugog. Osim dobre vizije i kvalitetnog projekta, bodovat će se svakako aktivnost i doprinos zajednici. Sudjelovanje na glasanjima, u obrazovanju djece na hrvatskom jeziku, aktivnost u udrugama i slično.

► **Jeste li zadovoljni koliko ste uradili u dosadašnjem saborskom mandatu i što Vam je cilj i plan za 2025. godinu?**

Ne da sam zadovoljna nego ne mogu pojmiti kako smo sve ovo uspjeli u samo nekoliko mjeseci. Netko mora da je puno molio kad su nam se vrata ovako svesrdno otvarala. Samo da još mi ne »zakažemo« kao zajednica i da ne prokockamo sve ove prilike koje su nam se otvorile. Moramo biti jako pažljivi, jako odgovorni i jako koncentrirani da nove mogućnosti ne postanu sjeme razdora, nego naprotiv razlog zajedništva, snaženja i rasta.

► **Ostali ste i na dužnosti predsjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća. Koliko je teško uskladiti obveze, putovanja...?**

Bez imalo dileme – teško je. Fizički naporno, psihički raspolovljeno, ali iz dubine srca zahvalno i mirno. Iz ove perspektive bilo bi zaista suludo da ovu ponudu nismo prihvatili. Kao zajednica bismo sebi potpisali tapkanje u mjestu s korak ili dva naprijed. Ovim činom mi smo izišli na otvoreno more. Ali, kada imate odbor u utorak pa glasanje u petak, suludo je uopće pokušavati doći na jedan dan između kući kako biste odradili sastanke koji su se nagomilali ili pak posjetiti manifestacije koje ste postavili. A ponedjeljkom onda sastanci budu na svakih pola sata. Kada se vratim u Zagreb, obično kolege pitaju jesam li bila kući, malo odmorila, a ja sam upravo tek završila šesnaesti sastanak od jutros. Veliki dio mojih obaveza u uredu preuzela je predsjednica Izvršnog odbora **Karolina Bašić** i zbog toga niti jedan projekt ili program nije zastao. Uz to, da nije podrške obitelji, i svijesti da će mi iduće godine djeca početi dolaziti na studije u Zagreb, stalna putovanja bi zaista bilo emocionalno jako teško izdržati. Sad smo se već privikli da tako organiziramo vrijeme da i oni dođu u Zagreb na nekoliko dana, ali generalno autocesta do Subotice bi zlata vrijedila. Možda i to do kraja mandata uspijemo.

► **Na čelu ste Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. U Matici ste organizirali dvodnevni sastanak. Jeste li uspjeli dogovoriti neke zajedničke strateške ciljeve, jer nekako čini se svaka manjina bori se za sebe. Primjer za to su natpisi na željezničkoj stanici u Subotici. Mađari su zadovoljni što su natpisi i na mađarskom i za njih je tu priča završena. Može li se popraviti ta međusobna solidarnost?**

Može do određene granice. Svi mi imamo probleme koji nas jednako muče, ali onda i svaka manjina je ipak priča za sebe. Od broja pripadnika zajednice, organiziranosti, posvećenosti i podrške matične države ukoliko ju imaju. Neke zajedničke strateške pravce smo zacrtali i to bismo tek trebali pokrenuti u suradnji s ministarstvima u Srbiji. Bilo bi dobro kad bi naša zajednica po tom pitanju imala konsenzus jer to trenutno dosta otežava stvari, ali vjerujem da ćemo i to uspjati prevladati. Sve u svemu, našu zauzetu ulogu u koordinaciji nacionalnih manjina u Srbiji još nismo u potpunosti »zakotrljali«. Neka to ostane plan za iduću godinu.

► **Idemo u susret 2025. godini. Što bi bila Vaša poruka Hrvatima u Srbiji?**

Poruku svatko nosi u sebi. A ono što ja nosim jest velika zahvalnost za sve što se u ovoj godini, koja je na izmaku, dogodilo. Nezasluženo smo dobili i voljela bih da svi osjetimo tu veliku milost koja se sručila na našu zajednicu. Ipak, gdje raste dobro, ni zlo ne miruje. Moramo biti oprezni na zamke neprijatelja koji bi najsretniji bio da se međusobno podijelimo vođeni optužbama, zavišću ili neslaganjem. Budimo mudri, preskočimo njegove zamke i nastavimo birati da nas sve zajedno izazovi izaberu i povedu u još veće i milosnije avanture.

Josip Čović, GIS specijalist iz kompanije *Booking.com*

Geografijom do svijeta na dlanu

Odabir tog fakulteta bila mi je jedna od najboljih odluka u životu. Studiranje u Zagrebu bilo je fenomenalno, neiscrpne mogućnosti, mnogo bolja opcija nego studiranje u Novom Sadu recimo, gdje je većina ljudi iz moje srednje škole otišla. Činilo mi se i jeftinije od Novog Sada jer smo u tom trenutku kao studenti iz dijaspore imali mnogo privilegija poput smještaja u studentskom domu, samim tim tri obroka u menzi što je automatski velika olakšica na financije za vrijeme studiranja

Josip Čović iz Subotice živio je ovdje sve do završetka srednje škole te se nakon toga uputio na studije u Zagreb. Kako nam kaže, živio je mirnim životom obzirom na odrastanje za vrijeme devedesetih, bombardiranja i ostalih promjena u Jugoslaviji koje su se događale. Ono što ga veže za rodni grad jesu lijepe uspomene obiteljskih proslava blagdana, raznih okupljanja, odlazaka na salaš kod rodbine, jer je sama Subotica kao grad neodvojiva od svojih salaša.



Iako sa sobom nosi lijepa sjećanja iz djetinjstva, Josip ne dolazi često nazad. Uglavnom svraća u posjet jednom u tri godine za vrijeme blagdana koji su mu i dalje dragi, pogotovo jer ih proslavlja s roditeljima. Često mu je u mislima obitelj, ali naglašava kako se veliki dio šire obitelji također preselio u inozemstvo, te da se međusobno posjećuju, jer ipak Berlin nije na kraj

svijeta. Veliki dio društva s kojima je ostao u kontaktu također su u sličnoj situaciji poput Josipa, preselili su se negdje po zapadnoj Europi, sve ih je put budućnosti odveo van. Upitan o prednostima i manama odlaska u inozemstvo Josip nam odgovara: »Jedna od velikih mana odlaska je što te nitko ne sprema na to. Čak i ako se netko priprema na odlazak, ne može biti svjestan svih novih situacija koje ga čekaju u nečemu potpuno nepoznatom. Kada se negdje odlazi, čekaju vas potpu-

no nova iskustva od kojih će vjerojatno mnoga biti pozitivna, ali nažalost postoje i ona negativna koja vas mogu promijeniti u cijelosti. Od pozitivnih iskustava se čovjek osjeća ohrabrenim, sigurnim, pruža vam se tisuću novih mogućnosti, ali s druge strane zbog negativnih iskustava možemo se osjećati sputano; takve stvari nam otežavaju put i vidimo kako nije lako otići, jer se rađa tisuću novih problema na koje nisi spreman. Tu su poslovni problemi, financijski, emotivno teški, na primjer lockdown u koroni nam je svima bio izrazito težak za podnijeti. Srećom, za to vrijeme sam bio više u kontaktu s prijateljima i obitelji, pa mi je bilo lakše istrpjeti sve to, jer ipak ljude koje ne-

maš uza sebe, a znaš najdulje bolje te razumiju od onih koje su pored tebe, a znate se kraći period. Prednosti su skoro sve ostalo. Mogućnosti su na raspolaganju ljudima, samo treba naći način kako ih iskoristiti. Tu su razne edukacije, poslovi, volontiranje, socijalni angažmani; treba istražiti načine kako si upotpuniti život i pronaći svoje životne ciljeve«, rekao je Josip Čović.

Kako kaže, događanja u hrvatskoj zajednici u Srbiji ne prati, jedino što ponekad sazna od svoje majke kada se održao neki kulturni događaj. Već nakon završetka osnovne škole Josip je znao kako želi ići vani i osjetiti svijet, gdje god ga put bude nosio. Stoga je tražio način da to i ostvari.

Odlazak u Zagreb

Upisao je geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na Sveučilištu u Zagrebu, a kako se odlučio na to je posebna priča. Nije ni znao za postojanje tog fakulteta, samo je znao kako želi upisati nešto što će mu omogućiti što više putovanja kako bi vidio što više svijeta.

»Imao sam više ideja i opcija. Jedna za koju sam se u početku vezao bio je odlazak na fakultet u Opatiju na studij hotelijerstva. Za taj fakultet znao sam zbog drugih koji su iz Subotice otišli na njega, pa mi je zbog toga to bila primarna ideja. Nije mi se pretjerano sviđao jer je to zapravo studij ekonomije s usmjerenjem na turizam, a iskreno nikad me ekonomija nije pretjerano zanimala; htio sam krajnje zvanje koje je vezano za turizam. Razgovarajući s mojom mamom o svojim ciljevima, ona je slučajno čula za geografski odsjek u Zagrebu koji ima usmjerenje na turizam. Na osnovu kurikuluma studija odlučio sam se za fakultet u Zagrebu jer je bio mnogo zanimljiviji. U Opatiji je bilo predviđeno četiri godine ekonomije i jedna godina turizma, dok je u Zagrebu to bilo tri godine geografije i dvije godine turizma. Zagreb mi se zbog toga činio kao mnogo bolja opcija, uopće nisam pogriješio u prosudbi, odabrao bih ponovno tu opciju tisuću puta i napravio potpuno istu stvar. Odabir tog fakulteta bila mi je jedna od najboljih odluka u životu. Studiranje u Zagrebu je bilo fenomenalno, neiscrpne mogućnosti, mnogo bolja opcija nego studiranje u Novom Sadu recimo, gdje je većina ljudi iz moje srednje škole otišla. Činilo mi se i jeftinije od Novog Sada jer smo u tom trenutku kao studenti iz dijaspe imali mnogo privilegija poput smještaja u studentskom domu, samim tim tri obroka u menzi što je automatski velika olakšica na financije za vrijeme studiranja. Također, bio sam na budžetu i nisam morao plaćati studiranje, što je još jedna velika prednost. Mislim da smo zbog toga moji roditelji i ja bili mnogo sretni što troškovi studiranja neće biti toliko visoki koliko smo u početku predviđali«, rekao je Josip Čović.

Put karijere

Nakon završenih studija je, kao i mnogo njegovih kolega, imao problema s nalaženjem posla budući da je to bilo neposredno nakon financijskih kriza koje su prvo zahvatile Ameriku, pa i ostatak svijeta. Zbog toga, kaže Josip, država je pokrenula program mogućnosti zapošljavanja pripravnika s 1.600 kuna plaćom koja je pokrivena državnim budžetom. Većina njih, uključujući i njega, jedino su tako mogli naći zaposlenje. Radio je u Državnom zavodu za zaštitu i spašavanje u odjelu za civilnu zaštitu, točnije za planiranje. Na pitanje je li u Zagrebu radio po-

slove koji su utjecali na njegov profesionalni razvojni put Josip nam je rekao kako je nakon dobijanja otkaza u jednoj firmi koja je propala, tri mjeseca tražio posao i naletio na oglas za zaposlenje u kompaniji *Booking.com* na poziciju »content editor« (uređivač sadržaja). Nakon dugotrajnog procesa intervjuja i raznih testova Josip je dobio posao. Na toj poziciji radio je nešto više od tri godine i kaže kako mu je to jedno od najljepših iskustava na poslu koje je ikada imao. Ljudi su bili divni za suradnju, posao



je bio dinamičan i zanimljiv, apsolutno za poželjeti. Dok je radio tamo, imao je uvid u interna zapošljavanja unutar kompanije. Velike kompanije generalno imaju dvije vrste zapošljavanja: interne i eksterne. Razlika je u tome što oni koji pristupaju eksterno imaju više testova za proći kako bi ljudi iz ljudskih resursa vidjeli jesu li kulturološki prikladni za tu kompaniju, kakvi su im stavovi o životu, žele li napredovati ili ostanu na istoj poziciji cijeli svoj život, itd. Osobe koje su zaposlene taj krug zaobilaze, jer su ga već prošli kada su se zapošljavale.

»Putem internih oglasa naletio sam na poziciju specijalista geografskih informacijskih sustava (GIS) koja se otvorila u Berlinu. Prijavio sam se, prošao krugove intervjuja te su mi nakon toga ponudili da me presele u Berlin kako bih krenuo raditi na novoj poziciji. To se i dogodilo, pomogli su mi oko cijele papirologije i birokracije koja je bila potrebna da se riješi, sredili su mi pomoć oko stana

za prvih mjesec dana, tako je počeo moj sadašnji karijerni put. GIS je, laički rečeno, kartografski prikaz na kompjutoru. Ti sustavi omogućuju kontroliranje i bolje prikazivanje svega što se događa na zemljanoj površini. S tim sam došao u kontakt još na studijama, stoga mi je bilo poznato od prije, ali jednostavno nisam imao dodira s GIS-om; nigdje jer nisam mogao naći takvo zaposlenje u Hrvatskoj. U *Bookingu* sam mnogo naučio, jer od završetka studija do pozicije na kojoj trenutno radim puno se toga razvilo i tehnologija se unaprijedila u mnogim domena, programi su se poboljšali, novi alati su se razvili. Ne mogu reći da sam iznova krenuo učiti, ali sam morao doučiti nove vještine i usavršiti ono što sam naučio na fakultetu. GIS na fakultetu i u kompaniji *Booking* se razlikuju jer su nama potrebne samo neke stvari od onih koje se rade na fakultetu. Naša kompanija ne koristi sve što taj sustav nudi, jer na primjer, ne zanima nas analiza zemljišta za izgradnju zgrade. Jednostavno, ne bavimo se tim. Laički, moj posao je istražiti što se nalazi gdje na našem planetu i provjeram hoće li to *Booking* vjerodostojno prikazati. Ako znamo da u jednom gradu imamo deset muzeja i trideset metro stanica, provjeram jesu li oni dobro označeni na karti, s dobrim imenima i svim ostalim informacijama. Kad netko traži smještaj, na taj način može vidjeti kako je to mjesto udaljeno recimo petsto metara od stanice i trista metara od nekog muzeja. Hoće li sve te informacije štiti, to je moj zadatak«, rekao je Josip Čović.

O izazovima s kojima se susreće na poslu Josip je naveo kao primjer svakodnevne promjene u nazivima lokacija, poput nogometnih stadiona koji promjenama u sponzorstvu mijenjaju i svoj naziv.

»Sponzori poput *Allianza*, *Ubera*, *Mercedes Benza*, koji sponzoriraju razne nogometne stadione, mijenjaju i samo ime stadiona. Tako imate, na primjer u Berlinu, prije je bila Mercedes Benz Arena, a sada pošto je sponzor *Uber*, zove se Uber Arena. Najizazovniji dio mog posla zahtijeva poznavanje određenih programskih jezika, budući da radim s velikom količinom podataka. Za ljude koji nisu vješti u tom, kao što ni ja nisam bio, učenje programskih jezika može biti izazov«, navodi Čović.

Budućnost GIS-a

Budući da geografski informacijski sustavi imaju širu primjenu od korištenja u turističkoj industriji, pitali smo Josipa kako on vidi budućnost. Rekao je kako očekuje upotrebu GIS-a u raznim slučajevima pomoći građanima u slučaju nezgoda, poplava, požara, potresa... Najveće mogućnosti GIS-a su upravo u tim nekim scenarijima katastrofe.

»U tim slučajevima, pomoću GIS-a moguće je što brže iskartirati zahvaćeni teren i na osnovu toga vidjeti gdje će ljudi ostati zatečeni ili okruženi požarom, te da se tamo

može uputiti najviše ljudi koji gase požar i spašavaju ljude. Kod poplava se kartiranjem terena može vidjeti gdje je najniža točka na koju će se voda slijevati, itd. Uz kartografsku analizu može se utvrditi mnogo toga što može značiti veliku vremensku razliku u tim teškim trenucima. Veliku ulogu u budućnosti GIS-a ima umjetna inteligencija koja je vrlo korisna u obradi baza podataka. Možda će se u početku smanjiti broj operatera jer će kompanije htjeti što više automatizirati sustave, ali generalno će se situacija poboljšati. Primjenom AI-a se može odraditi manualni posao mnogo brže, filtriranjem baze podataka nam može skrenuti pažnju na mjesta koja zahtijevaju našu detaljniju analizu i mjesta koja su u redu, tj. za koja nema potrebe vršiti dodatne provjere. Na taj način se GIS specijalisti mogu više posvetiti mjestima koja su upitnog karaktera. Druga stvar koju umjetna inteligencija



već sada radi, daje nam više informacija o mjestima za koja nemamo dovoljno detalja u nekim momentima kada nam brzo trebaju informacije. Postavljamo pitanja i tako sažimamo sve podatke o lokacijama terena koji nam je nedovoljno poznat i na taj način skratimo put dolaska do neke ideje. S obzirom na to da je to ipak umjetna inteligencija, dobiveno znanje moramo i provjeriti detaljno budući da i dalje kvaliteta informacija nije garantirana«, govori Josip Čović.

U svojim planovima za budućnost Josip želi dodatno usavršiti svoje vještine i znanja, vidjeti kako poboljšati svoje mogućnosti i napredovati u karijeri.

Ivan Ušumović

Nova potpora iz Hrvatske

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je rezultate 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Hrvatske. Sredstva je, među ostalim, dobilo 38 projekata vezanih za hrvatski narod u Srbiji (institucije, ustanove, udruge, župe, pojedinci) kao i sedmero osoba u skupini socijalno i materijalno ugroženih pojedinaca. Iznosi potpore kreću se od 1.500 do 15.000 eura. Najviše sredstava dobili su projekti: *CroVisible* Hrvatskog nacionalnog vijeća (15.000), *Obnova katedrale u Srijemskoj Mitrovici* Srijemske biskupije (12.500) i *Opremanje ureda i rad fondacije Spomen-dom bana Josipa Jelačića* (12.500) spomenute fondacije iz Petrovaradina.

Temeljem Javnog poziva sredstva u ukupnom iznosu od 920.000 eura dobilo je 283 pravne i fizičke osobe.

Beograd svim srcem uz Zagreb

Roditelji djece ubijene u beogradskoj Osnovnoj školi *Vladislav Ribnikar* u svibnju 2023. i mnoštvo Beograđana u subotu navečer su na Trgu Republike upalili svijeće i položili cvijeće, odajući počast ubijenom djetetu i ozlijeđenima u napadu u petak u zagrebačkoj školi *Prečko*, objavila je *Hina*.

»Naše susjede jučer je pogodila strašna tragedija. Cijela Hrvatska je 3. svibnja (2023.) bila uz nas. Danas svi mi moramo biti uz Hrvatsku, obitelj ubijenog djeteta, obitelji ozlijeđenih i njihove učiteljice. To je naša ljudska obveza«, napisao je na Facebooku predsjednik Društva za održivu budućnost **Koraci Marko Oljača**.

On je s **Ninelom Radičević** i **Milankom Negić**, majkama ubijenih djevojčica **Ane** i **Sofije** u školi *Vladislav Ribnikar*, pozvao sugrađane da u subotu navečer na Trgu Republike iskažu »solidarnost sa susjedima i prijateljima u Hrvatskoj«.



Nešto ranije u subotu, studenti Elektrotehničkog, Arhitektonskog, Strojarskog i Pravnog fakulteta u Beogradu blokirali su u 11:52 ugao Bulevara kralja Aleksandra i Rooseveltove ulice, odajući simboličnom šestnaestominutnom šutnjom počast za 15 poginulih u padu nadstrešnice na novosadskom željezničkom kolodvoru i za dječaka ubijenog u napadu u Zagrebu.

2

0

2

5

USTRAJMO

U ZDRAVLJU, ŽIVOTU,

I NOVIM IZAZOVIMA

USTRAJNO!

Sretan Božić i nova godina!



DSHV

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI



U Subotici otvoren televizijski studio *Matica*

Prozor u svijet hrvatske zajednice

»Na ovaj način još uspješnije ćemo izvještavati o događanjima iz zajednice, promovirati kulturne i obrazovne sadržaje i prilagoditi se modernim trendovima informiranja«, rekla je v. d. ravnateljice NIU Hrvatska riječ Mirjana Trkulja

Prošloga tjedna, 19. prosinca, svečano je otvoren televizijski studio *Matica* koji se nalazi u prostorijama Hrvatskog doma – Matice u Subotici. Riječ je o projektu NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice koji je financiran iz programa prekogranične suradnje Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske. Prekogranični partner bila je *Plava vinkovačka televizija*.

Presjecanjem vrpce studio su svečano otvorili generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** i v. d. ravnateljice NIU *Hrvatska riječ* **Mirjana Trkulja**.

U prvom emitiranom programu iz studija, koji je prenošen uživo na Facebook stranici NIU *Hrvatska riječ*, gledatelj je pozdravila novinarka i dugogodišnja voditeljica emisije *Hrvatska rič iz Vojvodine* **Željka Vukov**.

»Cijenjeni gledatelji, srdačan pozdrav. Pred vama je još jedno izdanje emisije *Hrvatska rič iz Vojvodine*. Ova-ko smo proteklih osam godina započinjali emisiju u studiju *Plave vinkovačke televizije*, a od sada ćemo je raditi iz ovog novog TV studija *Matica*«, rekla je Vukov.

Važan korak u informiranju

Čast da se obrate gledateljima imale su ovom prigodom predsjednica HNV-a Jasna Vojnić i v. d. ravnateljica NIU *Hrvatska riječ* Mirjana Trkulja.

Trkulja je izjavila kako se radi o važnom koraku u jačanju te ustanove, ali i informiranju hrvatske zajednice u Srbiji.

»Otvaranje ovog studija velika je prekretnica ne samo za NIU *Hrvatska riječ*, već i za sve vas, članove naše zajednice koji godinama doprinosite očuvanju hrvatskog identiteta i kulture. Prije svega moram zahvaliti Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU Republike Hrvatske koje je kroz program prekogranične suradnje osiguralo sredstva za realizaciju ovog projekta. Bez takvog vida podrške mi nikad ne bismo mogli napraviti ovako veliki iskorak. Osim toga, moram zahvaliti našem osnivaču, Hrvatskom nacionalnom vijeću, našoj krovnoj instituciji, na velikoj potpori. Ta potpora ne ogleda se samo u provedbi ovog projekta, već i u osiguravanju prostora za funkcioniranje naše ustanove. Bez njihove vizije i posvećenosti danas ne bismo bili ovdje. Projekt





Hrvatska rič iz Vojvodine – TV studio – Matica jedan je od tri investicijska projekta u programu prekogranične suradnje za 2024. godinu. Glavni cilj je jačanje medijske vidljivosti hrvatske zajednice u Srbiji i Hrvatskoj, te kreiranje sadržaja kojim ćemo informirati, educirati i povezivati članove zajednice s obje strane granice. Naš partner u ovom projektu je *Plava vinkovačka televizija*, čiji predstavnici nažalost nisu mogli biti večeras ovdje s nama, a s kojima imamo dugu i uspješnu suradnju. Od 2016. godine zajedno smo snimili preko 90 emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* koje su bile snimane u njihovom studiju i emitirane na njihovom kanalu. Od sada našu emisiju ćemo snimati u našem studiju, ali će se emitiranje i dalje vršiti na *Plavoj vinkovačkoj televiziji*«, rekla je Trkulja. Dodala je i da je za uređenje i opremanje studija bilo potrebno više mjeseci.

»Ovaj projekt bio je veoma kompleksan, uključeno je jako puno suradnika stručnjaka u ovom području. Bio je podijeljen u dvije faze – građevinske radove i nabavu namještaja i opreme. Građevinski radovi bili su veoma zahtjevni, ovaj prostor je bio u potpunosti prazan, morali smo promijeniti podove, rasvjetu, odraditi gipsarske radove i prilagoditi sve da bismo studio zvučno i svjetlosno izolirali. Što se tiče nabave namještaja i opreme, za to je raspisana javna nabava, nakon koje je nedavno stiglo sve što smo poručili. Sredstva koja su izdvojena za ovaj projekt iznose 134.406 eura od kojih je NIU *Hrvatska riječ* dobila 116.340 eura. Otvaranjem ovog studija osiguravamo prostor za snimanje različitih formata, od informativnih emisija i priloga, do podcasta i specijaliziranih emisija. Na taj način ćemo još uspješnije izvještavati o događanjima iz zajednice, promovirati kulturne i obrazovne sadržaje i prilagoditi se modernim trendovima informiranja. Cilj nam je osigurati da se glas hrvatske zajednice u Srbiji i u Hrvatskoj čuje, da bude snažan, relevantan i prepoznatljiv«, rekla je Trkulja.

Jačanje medijske vidljivosti

Predsjednica HNV-a Jasna Vojnić pozdravila je u obraćanju prve gledatelje i dodatno pojasnila koliko je ovaj projekt važan za cijelu hrvatsku zajednicu.

»Čestitam i ravnateljici NIU *Hrvatska riječ* koja se zaista potrudila i kako kaže za malo više od pola godi-

ne ovaj projekt i završila, nije bilo jednostavno, ali evo kada svi pomalo nešto urade onda se dobije ovako vrhunski završeni projekt. Naravno, sve to ne bi bilo moguće bez podrške Hrvatske, kao što smo čuli to je projekt u prekograničnom programu, tako da hvala i ministru **Šimi Erliću** i Vladi Hrvatske koja nas podržava i zbog koje možemo napraviti ovako izvrsne projekte. Ne bi to naravno bilo da nije ovakav dizajn, da nije ovakvih majstora koji su ovo napravili, da nije koordinатора projekta koji je sve to vodio, tako da se ovom prilikom svima zahvaljujem i čestitam. Odgovor na vaše pitanje koliki će biti značaj ovog našeg televizijskog studija mislim da je sasvim jasan. Nama u hrvatskoj zajednici nedostaje vidljivost, radimo jako puno programa, puno smo angažirani, imamo mnoštvo ideja i puno toga za reći, ali eto nismo imali toliko prilike. Ovo je zaista prilika gdje će hrvatska zajednica u Srbiji biti vidljivija, da pričamo i o svojim udrugama, obrazovanju, programima kojih će sada biti sve više, i za poljoprivredu, za socijalu, sve ono što Hrvatska podržava. Nadalje, mi ćemo na ovaj način promovirati i Hrvatsku. Ovo je promocija hrvatskog sadržaja ovdje u Srbiji i mislim kako Hrvatska može biti ponosna i tek će biti kako ćemo reprezentativno to promovirati. Na koncu, mi ovdje živimo u Srbiji, nas zanimaju sadržaji koji se tiču Hrvata u Srbiji i moći će se čuti više o tim sadržajima. Sigurna sam da će ovo biti hvale vrijedna investicija; kako znamo reći – mi svaki euro utrostručimo. Ono što još želim naglasiti da osim ovog sadržaja, nikako nemojte prestati gledati 15-minutne dnevne vijesti i dvije polusatne emisije na hrvatskom na Radioteleviziji Vojvodine, čitajte i dalje *Hrvatsku riječ*, ovo će samo upotpuniti sav naš sadržaj. Ovo je još jedna mala košnica u našoj velikoj Matici«, rekla je Jasna Vojnić.

Gosti prvog programa iz studija bili su i učenici hrvatskih odjela **Katarina Vukadinović**, **David Tikvić** i **Roko Piuković**. Ovo je bio njihov prvi posjet jednom televizijskom studiju, a neki od njih su izrazili želju da jednog dana možda postanu novinari ili snimatelji.

»Dragi gledatelji, hvala vam što ste bili večeras s nama«, rekla su djeca u odjavi prve emisije iz studija *Matica*.

I. B.



U susret Božiću

Blagdansko druženje u Matici



U Hrvatskom domu – Matici, sjedištu profesionalnih institucija hrvatske zajednice, održan je program pod nazivom »U susret Božiću u Matici«. Gosti su se družili uz medenjake, fanke, kuhano vino i čaj. Bili su postavljeni i štandovi s rukotvorinama, a prikupljale su se i donacije za blagdansku humanitarnu akciju *Cro-Fonda*.

Zahvale za aktivnosti

Okupljenima su se ovom prigodom obratile članica Izvršnog odbora HNV-a za obrazovanje **Nataša Stipančević**, kao i predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** koja je ovom prigodom svima čestitala predstojeći Božić te se zahvalila svima koji su sudjelovali u aktivnostima i postignućima hrvatske zajednice u 2024. godini. Na manifestaciji nastupili su dječji zbor *Raspjevanje zvjezdice* i zbor učenika hrvatskih odjela OŠ *Matko Vuković* iz Subotice.



Nataša Stipančević podsjetila je kako je cilj programa okupiti se i na taj način zaokružiti godinu za nama.

»Drugu godinu zaredom upriličili smo program *U susret Božiću u Matici*. Cilj nam je okupiti sve naše suradnike, roditelje, djecu i sve one koji nas kroz cijelu godinu podržavaju i skupa su s nama i na taj način zaokružiti ovu godinu«, rekla je Stipančević.

Ukrasi, kolači, svijeće...

Među izlagačima su bile i četiri osnovne škole, odnosno OŠ *Matko Vuković* i OŠ *Ivan Milutinović* iz Subotice, OŠ *Matija Gubec* iz Tavankute i OŠ *Moše Pijade* iz Bereg. Uz pratnju nastavnice i jedne mame, učenice **Lea Rica**, **Mila Obradović** i **Vanja Tubić** došle su iz Bereg izložiti ono što su izradile zajedno s drugarima iz škole. U pitanju su ukrasi za jelku, a ima i kolača. Kako kažu, sva djeca su sudjelovala, a malo i roditelji. Prvi put su na božićnom vašaru u *Matici*, prodali su ponešto, dojmovi su im lijepi te vjeruju kako će doći ponovno.

Posjetili smo i štand **Ivane Dulić** iz Subotice koja je izložila mirisne svijeće koje sama izrađuje.

»*Iva's Candles* postoji oko dvije godine, počela sam izrađivati svijeće negdje u četvrtoj godini studija kako bih skupila neki džeparac, kasnije sam samo nastavila. Na fakultetu smo pravili sapune i tako sam počela istraživati kako se prave svijeće, to mi je djelo-

Radovi od porculana

Posjetitelji su mogli pronaći i mnoštvo ukrasa za jelku na vašaru, rađenih u različitim tehnikama. **Josipa Dević**



je na svom štandu izložila ukrase koje je izradila u tehnici porculana.

»Uglavnom su to radovi sakralne tematike, preciznije svijeće, ukrasi za bor, 'sveta obitelj' i tome slično. Izrađujem ih sama, sve je ručni rad i nije rad iz kalupa. Radim u tehnici hladnog porculana, gline i keramike. Ovisi o dimenzijama, ali izrada skulpture ide u etapama, nakon same izrade, ide sušenje, pa druga faza... Teško je reći koliko je točno potrebno za jednu skulpturu. Što se tiče ukrasa oni su isto rađeni tehnikom hladnog porculana, malo dekupaž tehnike koju inače, manje radim, ali večeras je i ona izložena. Poduzetnica sam i imam svoj mali art studio, ali sudjelujem na izložbi božićnjaka u Gradskoj kući i na ovom vašaru u *Matici* i imala sam do sada četiri samostalne izložbe«, rekla je Josipa.

I. B.



Andrea Darabašić, osnivačica karijernog centra *Career Launch*

Pomoć i poticaj u traženju posla

»Samo jedan od šest studenata diplomira. Više od 200 tisuća studenata odustane od studija iz različitih razloga i onda ne znaju što dalje. Samo jedna od tri mlade osobe ima ugovor o radu i prijavljena je. Mnogo toga možemo uraditi i podržati ih, a njima treba samo malo podrške i dijeljenja znanja«, kaže Andrea Darabašić

Andrea Darabašić rođena je i odrasla u Srijemskoj Mitrovici. Studirala je na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na katedri za opću tzv. svjetsku književnost. Trenutno je na magistarskom studiju u Barceloni, na poslovnoj školi s fokusom na ljudske resurse, odnosno razvoj talenata. Osim toga, ova mlada i ambiciozna djevojka danas radi za konzultantsku kuću koja pomaže malim tvrtkama pri zapošljavanju kandidata i njegovanju njihovog razvoja i napretka u tvrtki.



Podrška mladima

Andrea je osnovala *Career Launch* karijerni centar, potpuno besplatnu platformu namijenjenu mladima iz Srbije od 20 do 30 godina, koji tek ulaze na tržište rada i kojima je potrebna pomoć na tom putu.

»Na početku studiranja mnogo sam se interesirala za istraživački rad u sferi novinarstva i akademskog rada, ali to nekako nije ispunilo moje težnje, prije svega u radu s ljudima. Na drugoj godini počela sam raditi na regrutaciji i selekciji, odnosno ljudskim resursima i vrlo brzo sam se usmjerila upravo ka tome. Ostatak studija radila sam u ovom sektoru, uglavnom za inozemne tvrtke i na to sam se fokusirala i nakon studija. Osim toga, dosta sam radila s omladinskim organizacijama na unaprjeđivanju mekih vještina poput komunikacije i organizacije vremena«, kaže Andrea.

Nakon nekoliko godina rada u karijernim centrima i centrima za mlade došla je na ideju da osnuje platformu *Career Launch*.

»Vidjela sam da sistem ne radi dovoljno da podrži mlade u procesu prelaska na tržište rada. Informacije su nedovoljne, zastarjele, nekad nažalost i površne. Ovo je, naravno, opravdano, jer nema dovoljno sredstava da se obrazuju karijerni savjetnici i da im se pruži dovoljno podrške. S druge strane, stručnjaci u ljudskim resursima mnogo očekuju od kandidata na početku. Moj cilj je bio spojiti ta dva područja, da oni koji pripremaju mlade i koji ih dočekuju u tvrtku rade zajedno pa da mladi imaju jasnu sliku što i kako trebaju uraditi.«

Rad u timu

Osnovni tim čine tri člana: **Andrea Stanišić**, koja je zadužena za marketing i komunikacije, **Stefan Stojanović**, koji se bavi tehničkim aspektima i operacijama i naša sugovornica Andrea Darabašić, koja se bavi odnosima s mladima i savjetnicima te samim procesom savjetovanja.



Objašnjavajući što ju je potaknulo na osnivanje ove platforme, ističe:

»Samo jedan od šest studenata diplomira. Više od 200 tisuća studenata odustane od studija iz različitih razloga i onda ne znaju što dalje. Samo jedna od tri mlade osobe ima ugovor o radu i prijavljena je. Mnogo toga možemo uraditi i podržati ih, a njima treba samo malo podrške i dijeljenja znanja. Ako im mogu pomoći na ovaj način, onda to želim učiniti«, kaže naša sugovornica i dodaje da tim čini skoro 40 suradnika volontera iz područja psihologije, psihoterapije, karijernog savjetovanja i ljudskih resursa.

»Tim je fokusiran na pružanje podrške u različitim područjima, koje klasično savjetovanje često ne uzima u obzir (kao što je optimizacija LinkedIn profila i izbor tipa tvrtke i organizacije). *Career Launch* pruža jednaku šansu svim mladima bez obzira na mjesto boravka, obrazovanje ili druge parametre, za pristup vrhunskim profesionalcima iz različitih područja. U tome nam dosta pomaže online format. U odnosu na druge oblike karijernog usmjeravanja *Career Launch* ima za cilj pomoći svojim korisnicima da naprave promjenu već nakon prve sesije.«

Mladi imaju neograničen broj sesija u trajanju od 30 do 60 minuta. Prosječno svatko prođe tri sesije. Prijavljuju se putem sajta, a tim ih spaja s najboljim savjetnikom i održavaju online sastanak. Pored više od 40 suradnika, tim surađuje s nekoliko fakulteta, Univerzitetom u Beogradu i pet studentskih organizacija.

»Dojmovi mladih su bolji nego što smo mogli zamisliti. Skoro stotinu mladih imalo je sesiju s nama i dojmovi su veoma pozitivni. Većina njih prvi put dobija konkretne savjete i imaju jasno definirane akcijske korake u procesu zapošljavanja. Imamo dosta odziva od mladih u malim sredinama, što je učinilo čitavu našu misiju svrhovitom.«

Osim toga što mentori daju konkretne savjete, velika vrijednost je i u tome što mlade netko sasluša, objasni im da greške nisu strašne ili sramotne, da pritisak okoline

nema smisla i da će na kraju sve biti u redu.

»Drago nam je da nam mladi vjeruju i da koriste ovu priliku da napreduju. Što se tiče nedoumica, najčešće se odnose na predstavljanje poslodavcima kroz CV, LinkedIn (sajtova za zapošljavanje), ili intervju, a zatim i na sam izbor tvrtke ili industrija koje su prave za njih. Mnogi ne znaju koje sve mogućnosti postoje primjerice za remote posao. Mogu raditi iz svojih rodnih mjesta i biti blizu svojim, a da dobiju karijerne prilike iz cijelog svijeta.«

Nedovoljna informiranost

Na osnovu dosadašnjeg iskustva u radu s mladima naša sugovornica navodi da je kod mladih veliki problem neinformiranost. Što manje mladi znaju o tržištu i prilikama, to lakše pristaju na loše uvjete i loše poslodavce.

»Što je veća njihova širina i otkrivaju kako i gdje sve mogu raditi i na koje načine, lakše će se zauzimati za sebe. Samostalni posao je po meni mnogo zahtjevniji što se tiče izazova društva i administracije, ali čak i tu, kada ste informirani, sve ide lakše«, ističe Andrea te navodi podatak da je skoro 50 posto mladih koji su radili s njenim timom napravilo ozbiljan korak naprijed, povećali su broj intervju, ušli u završne faze svojih procesa zapošljavanja ili se posvetili samostalnom razvoju vještina.

Na kraju razgovora poslala je poruku mladima.

»Slušajte malo više svoje srce, um i tijelo, a malo manje svijet. Imate i više nego dovoljno vremena da se posvetite karijeri. Pažljivo je birajte i ulažite vrijeme u istraživanje. Možda nekad izgleda kao da ništa nije za vas, ali znati što ne želite jeste prvi korak na putu definiranja što je ono što želimo. I apsolutno uvijek tražite pomoć, zajedno s nekim mnogo ćete lakše prebroditi sve nedaće«, poručuje Andrea.

S. D.

FOTO: Aleksandar Rakić

SIJEČANJ
Januar

S 1 NOVA GODINA MARIJA BOGORODICA
Č 2 Bazilije, Grgur Nazijanski
P 3 Ime Isusovo Genoveva, Anastazija
S 4 Dafroza, Angela F., Borislava
N 5 2. NED. PO BOŽIĆU Telesfor, Emilijan, Miljenko
P 6 BOGOJAVLJENJE (Tri kralja)
U 7 Rajmund P., Rajko, Zoran
S 8 Gospa od brze pomoći, Severin, Teofil
Č 9 Julijan, Miodrag, Živko, Alix, Jadran
P 10 Agaton, Dobroslav, Grgur X.
S 11 Honorat, Neven, Higin
N 12 KRŠTENJE GOSPODINOVO Ernest, Tatjana Rimska
P 13 Hilarije, Veronika, Radovan
U 14 Feliks, Srećko, Veco
S 15 Pavao pust., Mavro, Anastazija
Č 16 Honorat, Marcel, Oton, Mislav
P 17 Antun op., Leona, Vojmil, Lavoslav
S 18 Margareta Ugarska, Priska, Premila
N 19 2. N.K.G., Mario Kanut, Ljiljana, Marta
P 20 Fabijan, Sebastijan
U 21 Agneza, Janja, Neža, Ines
S 22 Vinko đakon, Anastazija, Irena R.
Č 23 Emerencijana, Ema, Vjera, Milko
P 24 Franjo Saleški, Bogoslav
S 25 OBRAĆENJE SV. PAVLA AP., Ananija
N 26 3. N.K.G., Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir
P 27 Anđela Merici, Pribislav, Živko
U 28 Toma Akvinski, Tomislav
S 29 Valerije, Konstancije, Zdeslav
Č 30 Martina, Gordana, Darinka, Jacinta
P 31 Ivan Bosco, Saturnin, Marcela

VELJAČA
Februar

S 1 Sever, Brigita, Miroslav
N 2 4. N.K.G., Prikazanje Gospodinovo, Marin
P 3 Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, Dubravko
U 4 Veronika Jeruz., Andrija Corsini
S 5 Agata, Jagoda, Dobrila, Silvan, Goran
Č 6 Pavao Miki i dr., Doroteja, Dorica
P 7 Pio IX., Držislav, Rastimir, Rikard
S 8 Jeronim Emilijani, Jozefina B., Jerko
N 9 5. N.K.G., Skolastika, Apolonija, Sunčana
P 10 Alojzije Stepinac
U 11 Gospa Lurdska, Mirjana
S 12 Eulalija, Zvonka, Zvonimir, Damjan
Č 13 Katarina Ricci, Božidarka, Kastor
P 14 Valentin, Zdravko, Valentina
S 15 Klaudije Col., Georgija, Agapa, Onezim
N 16 6. N.K.G., Julijana, Miljenko, Đula
P 17 7 utemelj. Reda slugu BDM, Donat
U 18 Bernardica, Šimun, Gizela
S 19 Bonifacije, Konrad, Blago, Ratko
Č 20 Leon, Lav, Lea
P 21 Petar Damiani, Eleonora, Damir
S 22 Katedra sv. Petra, Tvrtko, Izabela
N 23 7. N.K.G., Polikarp, Grozdan, Romana
P 24 Matija ap. Montan, Goran, Modest
U 25 Viktorin, Valpurga, Hrvoje, Darko
S 26 Aleksandar, Sandra, Branimir
Č 27 Gabriel od Žalosne Gospe, Grgur iz Nareka
P 28 Roman, Teofil, Radovan, Bogoljub

OŽUJAK
Mart

S 1 Albin, Hadrijan, Jadranka
N 2 8. N.K.G., Janja Pr., Lucije, Iskra, Čedomir
P 3 Marin, Kunigunda, Kamilo, Zvezdan
U 4 Kazimir, Eugen, Natko, Miro
S 5 Čista srijeda - Pepelnica
Euzebije, Teofil, Vedran, Lucije
Č 6 Marcijan, Viktor, Zvezdana
P 7 Perpetua i Felicita, Tereza
S 8 Ivan od Boga, Ivša, Boško
N 9 1. KORIZ. (Cista), Franciska Rimska, Franjka, Franika
P 10 Emil, Makarije, Krunoslav
U 11 Eutimije, Kondid, Firmin, Tvrtko
S 12 Maksimilijan, Teofan, Bernard (kvatre)
Č 13 Kristina, Rozalija, Modesta, Ratka
P 14 Matilda, Miljana, Borislava (kvatre)
S 15 Klement, Veljko, Vjekoslava (kvatre)
N 16 2. KORIZ. (Pačista), Agapit, Smiljan, Hrvoje
P 17 Patrik, Domagoj, Patricija, Gertruda
U 18 Ćiril Jeruzalemski Cvjetan, Ćiro
S 19 JOSIP ZARUČNIK BDM, Joso, Josipa
Č 20 Niceta, Dionizije, Vladislav, Klaudija
P 21 Serapion, Vesna, Kristijan
S 22 Oktavijan, Jaroslav, Lea
N 23 3. KORIZ. (Bezimeni), Turibije, Oton, Pelagije, Dražen
P 24 Latin, Simeon, Javorka, Katarina, Karin
U 25 NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO, Dižma, Kvirin, Prokopije
S 26 Emanuel, Sabina, Montan i Maksima
Č 27 Lidija, Rupert, Lada
P 28 Priska, Sonja, Nada, Polion
S 29 Bertold, Jona, Eustazije
N 30 4. KORIZ. (Sredoposna), Kvirin, Viktor, Vlatko
P 31 Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo

TRAVANJ
April

U 1 Hugo, Teodora, Božica
S 2 Franjo Paulski, Dragoljub
Č 3 Rikard, Cvijeta, Radjoko, Ratko
P 4 Izidor, Žiga, Strahimir
S 5 Vinko Fererski, Berislav, Mira
N 6 5. KORIZ. (Gluha), Vilim, Celzo, Rajko, Petar
P 7 Ivan de la Salle, Herman, Gizela
U 8 Dionizije Korinski, Alemka
S 9 Marija Kleofina, Demetrije, Zdenko
Č 10 Ezekijel, Apolonija, Sunčica
P 11 Stanislav, Stana, Radmila
S 12 Julije, Viktor, Davorka, Đula
N 13 CVJETNICA - Nedjelja muke Gospodnje, Martin I.
P 14 Maksim, Tiberije, Valerijan
U 15 Damjan, Anastazija, Bosiljka
S 16 Josip Benedikt Labre, Bernardica
Č 17 Veliki četvrtak, Rudolf, Robert
P 18 Veliki petak, Hermogen, Eusebije
S 19 Velika subota, Konrad, Ema, Rastislav
N 20 USKRS (VAZAM), Marcijan, Teotim, Bogoljub
P 21 Uskršni ponedjeljak, Anzelmo
U 22 Soter i Kajo, Teodor
S 23 Adalbert, Bela, Egidije, Helena
Č 24 Juraj, Đuro, Đurđica, Fidel
P 25 Marko ev., Ervin, Maroje
S 26 Kleto i Marcelin, Zorko
N 27 2. USKRSNA (Bijela), Ozana Kotorska, Jakov Zdranin
P 28 Petar Chanel, Euzebije
U 29 Katarina Sijenska, Kata
S 30 Pio V., Josip Benedikt Cottolengo

SVIBANJ
Maj

Č 1 Josip Radnik, Sigismund, Žiga, Jeremija
P 2 Atanazije, Eugen, Boris
S 3 Filip i Jakov ap., Mladen
N 4 3. USKRSNA, Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra
P 5 Anđelko, Irena, Maksim, Silvana
U 6 Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko
S 7 Duje, Gizela, Boris, Ivan
Č 8 BDM Posrednica milosti, Bratoljub
P 9 Pahomije, Herma, Mirna
S 10 Ivan Merz, Gospa Trsatska, Antonin
N 11 4. USKRSNA, Mamerto, Franjo Hieronym
P 12 Leopold Mandić, Bodgan, Pankracije
U 13 BDM Fatimska, Servacije, Ema, Vjerko
S 14 Bonifacije, Viktor i Korona
Č 15 Izidor, Sofija, Sonja, Jakov
P 16 Ivan Nepomuk, Ubald, Nenad
S 17 Paskal, Paško, Bruno, Sara, Akvilin
N 18 5. USKRSNA, Ivan I., Venancije, Feliks, Srećko
P 19 Celestin, Teofil, Rajko, Ivan
U 20 Bernardin Sijenski, Zvezdan
S 21 Kristofor Magallanes, Timotej, Dubravka
Č 22 Helena, Jagoda, Rita, Eugen
P 23 Deziderije, Željko, Željka
S 24 BDM Pomoćnica, Suzana
N 25 6. USKRSNA, Beda Časni, Grgur VII., Urban
P 26 Filip Neri, Zdenko
U 27 Augustin Canterburyjski, Bruno, Julije
S 28 German, Vilim, Velimir, Ana Marija P.
Č 29 Uzašašće (Spasovo) Pavao VI., Ervin, Euzebije
P 30 Ivana Arška, Ferdinand, Srećko
S 31 Krunoslava, Vladimir

LIPANJ
Jun

N 1 7. USKRSNA, Justin, Mladen, Slobodan, Cvjetko
P 2 Marcelin i Petar, Blandina, Eugen
U 3 Karlo Lwanga i drugovi, Dragutin
S 4 Kvirin Sisački, Predrag, Optat
Č 5 Bonifacije, Valerije, Darinka
P 6 Norbert, Neda, Paulina
S 7 Robert, Sabinijan, Radoslav
N 8 DUHOVI, Medard, Vilim, Žarko
P 9 Marija Majka Crkve, Pelagija, Efreim
U 10 Margareta, Greta, Biserka, Bogumil
S 11 Barnaba ap., Borna, Borko (kvatre)
Č 12 Ivan Fakundo, Bosiljko, Ninko
P 13 Antun Pad., Tonko, Antonija (kvatre)
S 14 Rikard, Rufin, Elizej (kvatre)
N 15 PRESVETO TROJSTVO, Vid, Jolanka, Ferdinand, Amos
P 16 Franjo Regis, Zlatko, Borko, Zlata
U 17 Emilija, Laura, Bratoljub, Inocent
S 18 Marko i Marcelijan, Ljubomir, Grgur
Č 19 TIJELOVO (Brašančevo), Romuald, Rajka, Bogdan
P 20 Naum Ohrid., Goran, Margareta
S 21 Alojzije Gonzaga, Vjekoslav, Slavko
N 22 12. N.K.G., Ivan Fisher, Toma M., Paulin Nol.
P 23 Sidonija, Josip Cafasso, Sida, Zdenka
U 24 ROĐENJE IVANA KRSTITELJA, Krsto
S 25 Vilim, Henrik, Adalbert, Eleonora
Č 26 Ćiril Aleksandrijski, Ivan i Pavao
P 27 PRESVETO SRCE ISUSOVO, Ladislav Ug.
S 28 Srce Marijino, Irenej, Mirko, Smiljan
N 29 13. N.K.G., PETAR I PAVAO AP., Krešimir, Beata
P 30 Rimski prvomučenici, Ernest Praški

SPRANJ Jul

U 1 Estera, Aron, Šimun, Predrag
S 2 Pohod BDM, Oton, Matinijan, Višnja
Č 3 Toma ap., Tomo, Leon
P 4 Elizabeta Port., Elza, Jelica, Neven
S 5 Ćiril i Metod, Antun M., Zakarija
N 6 14. N.K.G., Marija Goretti, Bogomila
P 7 Vilibald, Klaudija, Vilko, Lovre
U 8 Akvila i Priscila, Hadrijan, Eugen
S 9 *Marija Petković*, Augustin Zhao Rong
Č 10 Amalija, Ljubica, Veronika, Vjerka
P 11 Benedikt opat, Benko, Dobroslav
S 12 Mohor, Suzana C., Ivan Gualberto
N 13 15. N.K.G., Majka Božja Bistrička, Henrik, Hinko
P 14 Kamilo, Katarina, Miroslav
U 15 Bonaventura, Vladimir K., Dobriša
S 16 Gospa Karmelska, Elvira, Karmela
Č 17 Andrija, Branko, Nadan, Marcela
P 18 Fridrik, Jadviga, Natko, Miroslav
S 19 Aurelija, Zora, Zlatka, Makrina
N 20 16. N.K.G., Ilija prorok, Iljko, Margareta
P 21 Lovro Brindiz., Danijel, Danica
U 22 Marija Magdalena, Manda, Lenka
S 23 Brigita Švedska, Apolinar, Ivan Kasijan
Č 24 Kristina, Mirjana, Kunigunda
P 25 Jakov st. ap., Kristofor, Krsto
S 26 Joakim i Ana roditelji BDM, Anica
N 27 17. N.K.G., Klement Ohridski i dr., Natalija
P 28 Viktor, Beato, Nevinko, Inocent
U 29 Marta, Marija i Lazar, Rajner
S 30 Petar Krizolog, Rufin, Anđa
Č 31 Ignacije Loyol., Zdenka, Vatroslav

LISTOPAD Oktobar

S 1 Terezija od Djeteta Isusa
Č 2 Anđeli Čuvari, Anđelko, Anđelka
P 3 Kandid, Maksimilijan, Gerhard
S 4 Franjo Asiški, Franka, Kajo
N 5 27. N.K.G., Faustina K., Mauro, Placid, Miodrag
P 6 Bruno, Fides, Verica, Vjera
U 7 BDM od Krunice (Ružarija), Rosario
S 8 Demetrije i dr., Zvonimir, Šime
Č 9 Dionizije Areop., Ivan Leonardi, Denis
P 10 Franjo Borgia, Daniel, Danko
S 11 Ivan XXIII., Emilijan, Prob, Milan
N 12 28. N.K.G., Serafin, Maksimilijan, Makso
P 13 Kalist I., Eduard, Magdalena
U 14 Posveta subotičke katedrale
S 15 Terezija Avilska, Zlata, Rezika
Č 16 Hedviga, Marija Margareta Alacoque
P 17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav
S 18 Luka ev., Lukša, Svjetlovid
N 19 29. N.K.G., Pavao od Križa, Ivan Br. i Izak Jogues
P 20 Vendelin, Irena, Miroslava
U 21 Karlo IV., Uršula, Zvezdan, Hilarija
S 22 Ivan Pavao II., Marija Saloma, Dražen
Č 23 Ivan Kapištran, Borislav, Severin
P 24 Antun M. Claret, Jaroslav
S 25 Krizant i Darija, Katarina Kotromanić
N 26 30. N.K.G., Demetrije, Dmitar, Zvonko
P 27 Sabina Avilska, Gordana
U 28 Šimun i Juda Tadej ap., Siniša
S 29 Narcis, Donat, Darko, Ida
Č 30 Marcel, Marojko, Ferdinand, German
P 31 Alfons Rodriguez, Volfgang, Vuk

KOLOVOZ Avgust

P 1 Alfons de Liguori, Vjera, Nada
S 2 Porcijunkula, Gospa od anđela
N 3 18. N.K.G., Augustin Kažotić, Lidija, Aspren
P 4 Ivan Marija Vianney, Dominika
U 5 Gospa Snježna, Nives, Snježana
S 6 Preobraženje Gospodinovo, Predrag
Č 7 Siksto II., Kajetan, Donat, Albert
P 8 Dominik, Nedjeljko, Dinko, Neda
S 9 Edith Stein, Roman, Firmin, Tvrtko
N 10 19. N.K.G., Lovro đakon, Lovorko, Erik, Laura
P 11 Klara, Jasna, Ljiljana, Suzana
U 12 Anicet, Hilarija, Veselka, Ivana Fr. Ch.
S 13 Poncijan i Hipolit, Ivan B., Kasijan
Č 14 Maksimilijan Kolbe, Euzebijs, Alfred
P 15 UZNESENIJE BDM - (Velika Gospa) Marija, Veljka
S 16 Rok, Roko, Teodor, Rudolf
N 17 20. N.K.G., Hijacint, Liberat, Miron, Jacek
P 18 Jelena Križarica, Ivan Eudes
U 19 Bernard opat, Tekla, Donat
S 20 Stjepan kralj, Krunoslav
Č 21 Pio X., Hermogen, Anastazija, Donat
P 22 BDM Kraljica, Vladislava, Mavro
S 23 Ruža Limska, Flavije, Zakej, Vuk
N 24 21. N.K.G., Bartol ap., Miroslav Bulešić, Emilija
P 25 Ljudevit kralj, Josip Kalasan., Lajčo
U 26 Melkizedek, Aleksandar, Branimir
S 27 Monika, Honorat, Časlav
Č 28 Augustin, Tin, Gustav, Pelagije, Zlatko
P 29 Mučeništvo Ivana Krstitelja
S 30 Feliks i Adaukt, Radoslava
N 31 22. N.K.G., Josip iz Arimateje, Nikodem, Rajmund

STUDENI Novembar

S 1 SVI SVETI, Svetislav, Sveto
N 2 31. N.K.G., Dušni dan, Dušica, Duško
P 3 Martin P., Hubert, Silvija
U 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
S 5 Emerik, Mirko, Elizabeta, Srijemski muč.
Č 6 Leonard, Sever, Vedran
P 7 Engelbert, Anđelko
S 8 *Gracija Kotorski*, Bogdan
N 9 32. N.K.G., Posveta lateranske bazilike, Vitomir
P 10 Leon Veliki, Ivan Skot, Lav, Lavoslav
U 11 Martin biskup, Davorin
S 12 Jozafat, Astrik, Emilijan, Milan
Č 13 Stanislav Kostka, Stanko, Didak
P 14 *Nikola Tavelić*, Ivan Trogirski, Zdenko
S 15 Albert Veliki, Leopold, Berto, Albe
N 16 33. N.K.G., Margareta Škotska, Gertruda, Otmar
P 17 Salomeja Krakovska, Gertruda, Igor
U 18 Posveta bazilika sv. Petra i Pavla
S 19 Elizabeta Ug., Krispin, Severin, Matilda
Č 20 Feliks Valois, Srećko, Edmund, Veco
P 21 Prikazanje BDM, Gospa od zdravlja
S 22 Cecilija, Cilika, Slavujka
N 23 ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA
P 24 Krizogon, Krševan, Andrija, Firmin
U 25 Katarina Aleksandrijska, Kata, Erazmo
S 26 Konrad, Leonard, Dubravko
Č 27 Maksim, Severin, Virgilijs
P 28 Sostan, Jakov Markijski, Držislav
S 29 Iluminata, Svjetlana, Vlasta
N 30 1. N. DOŠAŠĆA (godina A) Andrija ap., Andrijana

RUJAN Septembar

P 1 Egidije, Branimir, Tamara
U 2 Kalista, Maksima, Divna, Veljka
S 3 Grgur Veliki, Gordana
Č 4 Ruža Viterbska, Rozalija, Dunja, Ida
P 5 *Majka Terezija*, Lovro Just., Borko
S 6 Zaharija, Boris, Davor
N 7 23. N.K.G., Marko Križevčanin, Blaženko
P 8 Rođenje BDM (Mala Gospa), Maja
U 9 Petar Claver, Strahimir
S 10 Nikola Tolentinski, Tara, Pulherija
Č 11 Hijacint, Cvjetko, Miljenko
P 12 Ime Marijino, Gvido, Dubravko
S 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
N 14 24. N.K.G., Uzvišenje Svetog Križa, Višeslav
P 15 Gospa Žalosna, Melita, Dolores
U 16 Eufemija, Kornelije i Ciprijan
S 17 Robert Bel., Rane sv. Franje (kvatre)
Č 18 Josip Kupertinski, Sonja, Irena
P 19 Januarije, Suzana, Emilija (kvatre)
S 20 Andrija Kim, Pavao Chong (kvatre)
N 21 25. N.K.G., Matej ap. i ev., Matko, Mato
P 22 Toma Vilanovski, Mauricije, Žarko
U 23 Pio iz Pietrelcine, Lino, Tekla, Konstancija
S 24 Gospa od Otkupljenja, Mirko
Č 25 Firmin, Zlata, Kleofa, Rikarda
P 26 Kuzma i Damjan, Justina
S 27 Vinko Paulski, Gaj, Berislav
N 28 26. N.K.G., Vjenceslav, Većeslav, Veco
P 29 Mihael, Gabriel i Rafael, arkanđeli
U 30 Jeronim, Jerko, Jere, Honorije

PROSINAC Decembar

P 1 Elegije, Natalija, Božena
U 2 Bibijana, Živka, Blanka, Lara
S 3 Franjo Ksaverski, Klaudije
Č 4 Barbara, Ivan Damašč., Kristijan
P 5 Saba, Krispina, Dalmatin, Slavka
S 6 Nikola biskup, Nikša, Vladimir
N 7 2. N. DOŠAŠĆA, Ambrozije, Dobroslava, Agaton
P 8 BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM, Imakulata
U 9 Valerija, Petar F., Zdravka, Abel
S 10 Gospa Loretska, Judita, Julija (kvatre)
Č 11 Damaz, Damir, Sabin
P 12 Spiridon, Špiro, Konrad (kvatre)
S 13 Lucija, Jasna, Svjetlana (kvatre)
N 14 3. N. DOŠAŠĆA - Materice, Ivan od Križa, Špiro
P 15 *Drinske mučenice*, Kristijana G.
U 16 Adela, Etela, Zorka
S 17 Lazar, Florijan, Zrinka
Č 18 Gracijan, Bosiljko, Dražen
P 19 Urban, Tea, Božica, Vladimir
S 20 Amon, Eugen i Makarije
N 21 4. N. DOŠAŠĆA - Oci, Petar Kanizije, Snježana
P 22 Honorat, Časlav, Zenon
U 23 Ivan Kentijski, Viktorija, Vita
S 24 Badnjak, Adam i Eva, Irma
Č 25 BOŽIĆ, Anastazija, Božidar
P 26 Stjepan prvomučenik, Krunoslav
S 27 Ivan ap. i ev., Janko, Fabiola
N 28 SVETA OBITELJ, Nevina dječica, Mladen, Nevenka
P 29 Toma B., Davor, David
U 30 Trpimir, Sabin, Liberije
S 31 Silvestar papa, Silvija, Donata

Tragovi hrvatskih kipara u Srbiji



Hrvatski kipari i njihova djela u javnom prostoru u Srbiji tema su zidnog i stolnog kalendara za 2025. godinu u čijoj izradi i objavi zajednički sudjeluju hrvatske profesionalne institucije i organizacije: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Novinsko-izdavačka ustanova *Hrvatska riječ*, Hrvatsko nacionalno vijeće i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini.

Kalendar za 2025. godinu prikazuje bogato umjetničko naslijeđe te prožimanja hrvatske i srpske kulture u segmentu spomeničke materijalne kulturne baštine Republike Srbije. Na kalendarskim listovima predstavljeni su radovi hrvatskih kipara rođenih na području Republike Hrvatske kao i onih iz Republike Srbije. Najveći dio spomeničke baštine nastao je tijekom zajedničke države putem državnih narudžbi što je rezultiralo velikim brojem spomenika, poprsja, kipova znamenitih povijesnih ličnosti ili skulptura s dekorativnom funkcijom. Javna spomenička baština krasi ulice, trgove i parkove naših gradova i sela te se ovim kalendarom dodatno pokazuje značaj i utjecaj hrvatskih kipara na njihov izgled.

U kalendar su uvrštena djela kipara **Ivana Sabolića**, **Tome Rosandića**, **Rudolfa Valdeca**, **Petra Pallavicinija**, **Neste Orčića**, **Frane Kršinića**, **Ane Bešlić**, **Antuna Augustinčića**, **Ivana Meštrovića** i **Vanje Radauša**. U izradi ovoga kalendara sudjelovali su ravnateljica ZKVH-



a **Katarina Čeliković**, stručni suradnik u Zavodu **Branimir Kopilović** te dizajner **Darko Vuković**.

Uz katolički kalendar, označeni su svi blagdani i praznici koji se slave i obilježavaju u Srbiji i Hrvatskoj, kao i praznici hrvatske zajednice u Srbiji. Kalendar se dijeli svim hrvatskim udrugama kulture za daljnju distribuciju na područjima na kojima se udruge nalaze, a pojedinci ga u Subotici mogu dobiti u uredu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na adresi Laze Mamužića 22.

Projekt izrade i tiska kalendara proveden je uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

H. R.

Božićni koncert u Rumi

RUMA – U župnoj crkvi Uzvišenja Svetog križa u Rumi 22. prosinca održan je božićni koncert na kome su sudjelovali Dječji zbor i glazbeno zabavište *Piccolo* pod dirigentskom palicom **Marije Puzić** i **Danijele Hornjak**, glazbeni kvartet *Maestre* s vokalnom solisticom **Agotom**



Vitkai-Kučerom kao i Veliki tamburaški orkestar HKPD-a *Matija Gubec*.

Organizator koncerta bila je Udruga Nijemaca *Syrmisch Mitrowitz*. Koncert je održan pod pokroviteljstvom Saveznog ministarstva unutarnjih poslova i domovine SR Njemačke kao i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

Božićni koncert u Maloj crkvi

SUBOTICA – Sutra (subota, 28. prosinca) bit će održan Božićni koncert u Maloj crkvi – župi Isusova Uskrsnuća u Subotici. Sudjeluju: župni i dječji zbor Uskrsnuća Isusova, Kamerni ansambl *Sonus* te specijalni gosti Međunarodni kršćanski hor iz Beograda. Početak je u 19 sati.

Veliko prelo u Subotici



SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* organizira *Veliko prelo 2025.* koje će biti održano u subotu, 25. siječnja 2025. godine, u dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici (Trg Lazara Nešića 9.) s početkom od 20 sati. Gosti se očekuju od 19 do 20 sati, kada počinje službeni dio programa, poručuju organizatori.

Tijekom programa goste će zabavljati tamburaški ansambl *Ruže*, klapa *Kampanel* i **Neno Belan & Fiumens**.

Kao i ranijih godina, bit će pročitana i najljepša *preljska pisma*, a birat će se i najljepša *prelja* s pratiljama. Cijena ulaznice je 3.800 dinara. U cijenu je uključena večera i piće.

Svaka ulaznica sudjeluje u izvlačenju bogate tombole, a glavna nagrada je i ove godine ljetovanje na Hrvatskom primorju.

Sve informacije u vezi s rezervacijom i kupovine karata mogu se dobiti od 6. siječnja u uredu HKC-a *Bunjevačko kolo* ili na telefon: 064/659-08-29 ili 024/555-589, radnim danima od 8 do 14 sati.

.....

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

Urbanističko-arhitektonske razrade lokacije za izgradnju

višeporodičnog stambenog objekta i pomoćnog objekta – ukopane garaže na k. p. br. 1908, 1909, 1910 i 1911 K. O. Stari grad u Subotici (naručilac projekta – Vasilić izgradnja, d.o.o. Subotica)

Zainteresirana pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu od 3. do 9. siječnja 2025. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt može se pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotica www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 3. do 9. siječnja 2025. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Kultura Hrvata u Srbiji u 2024.

Dinamična i sadržajna godina

Proteklu godinu možemo pamtiti po kontinuitetu manifestacija, brojnim programima i projektima, obljetnicama, nagradama, izradi Nacrta Strategije kulture Hrvata u Srbiji...

Prostor kulture okuplja značajan broj pripadnika hrvatske zajednice u Srbiji. A kulturna godina za nama, kako ste mogli pratiti na stranicama našeg tjednika i na našim društvenim mrežama, i kako ocjenjuju naši sugovornici, bila je vrlo dinamična i sadržajna.

U institucionalnom smislu aktivnosti u ovom području predvodili su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao jedina profesionalna ustanova kulture te zajednice i Hrvatsko nacionalno vijeće, budući da je kultura jedno od četiriju djelokruga manjinske samouprave. I četrdesetak udruge kulture, sukladno svojim kapacitetima, priredile su veliki broj manifestacija i programa, ostvarujući tako kontinuitet svojega rada u očuvanju i prezentaciji kulturnog identiteta ovdašnjih Hrvata. Svog traga ostavili su i oni akteri koji djeluju samostalno – književni autori i publicisti, likovni umjetnici, filmski redatelji, glazbenici... (o tome ćete moći čitati u narednom broju tjednika).

Obljetnice, baština, knjige...

Po riječima ravnateljice ZKVH-a **Katarine Čeliković** za Zavod je ovo bila vrlo dinamična godina, puna različitih projekata, događaja i obljetnica.

»U travnju je proslavljeno 15 godina rada Zavoda. Uspješno smo realizirali 'Godinu novog preporoda« s naglaskom na postavljanje spomen-ploče hrvatskim akademikima **Gaji Alagi** i **Mirku Vidakoviću** u rodnom Lemešu. Započeli smo proces nominacije nematerijalnog kulturnog naslijeđa ovdašnjih Hrvata na nacionalnu listu u Srbiji – stvaralaštva u tehnici slame kod bunjevačkih Hrvata u Bačkoj i dvoglasnog pjevanja šokačkih Hrvatica iz Monoštora. Radili smo i na promociji nema-

terijalnog kulturnog naslijeđa preko projekta *Cool tura* za srednjoškolce i natječaja za kratki film mobitelom sve do tiskanja drugog, proširenog izdanja kataloga *Živa baština – Nematerijalna kulturna baština Hrvata u Srbiji* s novih sedam elemenata (ukupno ih je sada 29). U sklopu istraživanja glazbene baštine, realizirali smo i predstavili projekt *Tamburaški troplet vojvođanskih Hrvata* koji prati i glazbeni album na USB-u. Uspješno je završeno uređenje i revizija Zavičajne knjižnice *Biblioteca Croatica*. Napravljen je novi iskorak u znanstvenom području glede Banata, organizacijom znanstvenog skupa o Hrvatima u Boki gdje je predstavljena i knjiga o Hrvatskom groblju u Boki. Istaknula bih bogat petodnevni kulturni program *Dani Hrvata Bunjevaca u Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji* u organizaciji splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika u kojem su sudjelovali ZKVH, NIU *Hrvatska riječ*, HKPD *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta i HGU *Festival bunjevački pisama* iz Subotice. I, recimo na kraju kako smo uspjeli tiskati dva časopisa – *Godišnjak za znanstvena istraživanja ZKVH-a* broj 15 i dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* za 2024. godinu te u (su)nakladi osam knjižnih naslova pri čemu je važno izdvojiti tiskanje osme knjige *Izabranih djela Balinta Vujkova*, čime je završen kapitalni nakladnički projekta ZKVH-a i Hrvatske čitaonice iz Subotice. Upravo ova nakladnička cjelina bila je predstavljena na međunarodnom sajmu knjiga *Interliber* u Zagrebu nakon dugog niza godina od posljednjeg nastupa. Sve je ovo realizirano zahvaljujući kadrovskom



snaženju Zavoda što pokazuju navedeni ishodi našeg djelovanja», kaže Katarina Čeliković.

Strategija i velike manifestacije

Govoreći o protekloj godini, član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za kulturu **Denis Lipozenčić** kaže kako je HNV završio izradu Nacrta Strategije kulture Hrvata u Srbiji za razdoblje 2025. – 2029. koji je predstavljen na sjednici Vijeća u rujnu.

»Radili smo na sagledavanju stanja u području kulture, u komunikaciji s udrugama. Na osnovu toga utvrđeni su i kriteriji bodovanja kako bismo na što bolji način raspodijelili sredstva za udruge te unaprijedili njihov rad. Za udruge će u sljedećoj godini biti izdvojeno osam milijuna dinara«, kaže Lipozenčić.

HNV je organiziralo i tri velike, regionalne manifestacije – *Šokci i baština*, *Srijemci Srijemu* i *Bunjevci bez granica*.

»Kako sredstva za financiranje ovih manifestacija stižu tek u drugoj polovici godine, bio je izazov sve to organizirati u jednom kraćem roku. Želja nam je da udruge u budućnosti kroz ove manifestacije adekvatnije predstavljaju svoj rad, a radit će se i na atraktivnosti i promociji tih manifestacija«, dodaje Lipozenčić.

Nagrade

Kao i prijašnjih godina, dodijeljene su i nagrade unutar hrvatske zajednice vezane za kulturu i književnost,

a koje dodjeljuju Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Organizacijski odbor *Dana hrvatske knjige i riječi* – *Dana Balinta Vujkova*, KD *Ivan Antunović* iz Subotice, HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada, KPZH *Šokadija* iz Sente. No, bilo je i kulturnih uspjeha koji nadilaze okvire manjinske zajednice: profesorici tambure iz Subotice **Miri Temunović** uručena je nagrada *Utjecajne hrvatske žene* za 2024. godinu koju dodjeljuje *Croatian Women's Network/Mreža hrvatskih žena*; knjižničarska savjetnica iz Gradske knjižnice u Subotici **Bernadica Ivanković** dobila je nagradu *Najbolji bibliotekar* za 2024. godinu koju dodjeljuje strukovna udruga Bibliotekarsko društvo Srbije; animirani film *Obiteljski portret* **Lee Vidaković** ušao je u konkurenciju za nagradu Oscar 2025. u kategoriji kratkometražnog animiranog filma; književnik **Ivan Sokač** iz Beograda dobio je *Povelju Međimurske županije* za pisano stvaralaštvo u kojem predstavlja Međimurje u inozemstvu.

Infrastrukturno snaženje

Kada je u pitanju infrastrukturno snaženje, u ožujku je potpisan ugovor o novom kapitalnom projektu za Hrvate u Srbiji koji financira Vlada Hrvatske – sedam »malih matica« (u Somboru, Sonti, Monoštoru, Petrovaradinu, Rumi, Šidu i Opovu), u kojima će se u perspektivi odvijati i kulturni život. Započele su i prve aktivnosti u okviru IPA Interreg projekta *Innatus* kojim se predviđa sanacija i adaptacija prostora u Subotici gdje će postojati mogućnost za izlaganje različitih suvenira i proizvoda udruga i pripadnika hrvatske zajednice. U projektima prekogranične suradnje između Srbije i Hrvatske sudjeluju i udruge kulture te je u 2024. bilo aktivnosti i radova u tom segmentu. U rujnu su otvorene renovirane prostorije *Tamburaške kuće* HGU-a *Festival bunjevački pisama* u Subotici, u srpnju čitaonica *Julije Adamović* pri HKPD-u *Tomislav* u Golubincima.

Osim priređivanja vlastitih manifestacija i programa, udruge i kulturni akteri gostovali su u drugim mjestima Srbije, Hrvatskoj (bilo je gostovanja i na prestižnim folklornim smotrama kao što su *Vinkovačke jeseni* i *Đakovački vezovi*), Mađarskoj i Bosni i Hercegovini.

Jedna od udruga, UBH *Dužijanica* iz Subotice ove je godine proslavila svoj prvi značajniji jubilej – deset godina postojanja i rada.

Kada je riječ o knjigama, u 2024. tiskano je preko tri deset naslova autora iz hrvatske zajednice, pokrenut je *Književni salon*, nakladništvo ovdašnjih Hrvata predstavljeno je na sajmovima u Beogradu, Novom Sadu i Zagrebu, produbljena je književna suradnja s Društvom hrvatskih književnika Hercegovine.

Među ostalim, ovu godinu pamtit ćemo i po tomu što je u listopadu preminuo istaknuti kulturni djelatnik bačkih Hrvata **Naco Zelić** (1930. – 2024.).

Treba dodati kako su dinamičnosti kulturnih aktivnosti manjinske zajednice i ove godine značajno pridonosili programi financijske potpore iz matične Hrvatske.

D. B. P.

Bodrogova Srićna noć

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata *Bodrog* priredilo je 21. prosinca u crkvi sv. Petra i Pavla božićni koncert *Srićna noć je prispila*.

U programu je sudjelovala *Bodrogova* Ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* uz pratnju profesora **Nikole Čature**, Pjevačka skupina *Etna* iz Apatina, monoštorski tamburaši učenici Glazbene škole *Petar Konjović* iz

Sombora i najmlađi članovi *Bodroga*.

Ovim koncertom KUD Hrvata *Bodrog* završio je ovu izvođačku godinu.

Dan nakon koncerta skupa s UG-om *Podunav Bodrog* je organizirao *Winter Wonderland*, prodajnu izložbu blagdanskih ukrasa i slastica.

Z. V.



Božićno žito – simbol novog života

Na četvrtu nedjelju došašća, 22. prosinca, u Hrvatskoj čitaonici *Fischer* u Surčinu otvorena je izložba božićnog žita, kao dio projekta *Božić u Surčinu* koji se realizira uz potporu Središnjeg državnog ureda za hrvate izvan Republike Hrvatske.

Izloženo je ukupno 20 posuda sa žitom. Svaka posuda i žito ukrašeni su prema tradiciji kuće iz koje dolaze i kreativnosti osobe koja je žito uzgajala. Kako je na otvorenju istaknuto, božićno žito nije tek ukras na blagdanskome stolu – ono je živa priča o novom početku, o životnom ciklusu koji nas podsjeća na važnost nade i ustrajnosti.

»Božićno žito simbol je plodnosti i novog života, duboko je ukorijenjeno u božićnim običajima Srijema. Tradicionalno se sije na sv. Barbaru (4. prosinca) ili sv. Luciju (13. prosinca), kako bi izraslo do Božića«, kaže predsjednica *Fischer* **Katica Naglič**.

»Danas, na otvorenju ove božićne

izložbe, želimo oživjeti duh tradicije i podsjetiti se kako je kultura utkala duboke korijene u naše živote. Hrvatska čitaonica *Fischer*, kao čuvarica nacionalne baštine, poziva vas da zajedno proživimo ljepotu Božića kroz umjetnost, običaje i riječi koje nas povezuju. Pozivamo da svatko od nas poput zrna žita u ovim posudama doprinese rastu i svježini naše zajednice«, dodala je ona.

H. R.



Tiha noć u Nazoru

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* priredilo je u nedjelju, 22. prosinca, božićni koncert i izložbu božićnjaka *Tiha noć u Nazoru*. Tradicionalno, ovaj koncert se održava na Oceve.

U programu je sudjelovao VIS *Antunić*, tamburaši iz Monoštora, ŽPS *Prelje* iz Subotice, Mađarska građanska kasina, Udruga Nijemaca *Gerhard*, djeca koja u Hrvatskom domu pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture **Ana Topalov** i **Marica Mikrut**. Kroz stihove, pjesmu i scenski prikaz, na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku, najavljivalo se i slavilo rođenje Isusa.

Za izložbu božićnjaka bilo je pripremljeno 13 božićnjaka iz Sombora i Subotice. Bila je ovo 23. izložba božićnjaka koju organizira *Nazor* s ciljem da se očuva dio tradicije Hrvata Bunjevaca iz Sombora i okolnih salaša. U većini obitelji božićnjak se pravi i danas. Na Badnju večer stoji na stolu gdje je postavljena posna večera, a tijekom Božića ispod bora, ali se vodi računa da ne bude na zemlji.

Na blagdan Sv. Tri kralja božićnjak se daje domaćim životinjama, kako bi godina bila zdrava i plodna.

Z. V.



Božićna poslanica kardinala mons. Ladislava Nemeta

Isusovo rođenje donosi prijeko potreban mir

Ova godina, koju se spremamo završiti, ući će u povijest Beogradske nadbiskupije kao jubilara godina. Proslavili smo jubilej, jer je prije točno sto godina, 1924. godine, Sveta Stolica i službeno utemeljila Beogradsku nadbiskupiju. Istina je da je dogovor o uspostavi bio potpisan 1914. godine, ali krvavi i dugotrajni Prvi svjetski rat i njegove posljedice doveli su do toga da je ostvarenje potpisanog dokumenta Svete Stolice bilo realizirano tek imenovanjem prvog beogradskog nadbiskupa u listopadu 1924. godine.

Pokušali smo proslaviti ovaj veliki jubilej na dostojan način. U lipnju 2024. godine u Beogradu se sastao Savjet Europskih biskupskih konferencija, koji okuplja predsjednike 39 biskupskih konferencija s čitavog europskog kontinenta.

Bio je to izuzetno dobar sastanak, koji je predstavnike europskih biskupskih konferencija upoznao s realnošću u Srbiji. U duhu bratstva i dijaloga razmotrili smo situaciju Katoličke Crkve u Srbiji i u svijetu.

Središnji liturgijski događaj jubileja bila je sveta misa koju smo slavili 17. rujna 2024. godine, a predvodio ju je kardinal Pietro Parolin, državni tajnik Svete Stolice. Posjet kardinala Parolina Srbiji naišla je na dobar odziv u srpskom društvu u cjelini, što je malu katoličku zajednicu u Srbiji veoma obradovalo.

Na kraju proslave stogodišnjice papa Franjo je iznenadio sve: imenovao je mene, nadbiskupa beogradskog, za kardinala. Ovo je bilo veliko priznanje za Katoličku Crkvu u Srbiji, ali je isto tako znak njegove pažnje i poštovanja prema Srbiji.

Osim mnogih dobrih stvari koje sam upravo spomenuo, moramo misliti i na sve one koji su doprinijeli da ove godine možemo živjeti u miru. Toliko dobrih ljudi podržava našu Crkvu, društvo, svjetski mir. To možda nije uvijek primjetno, ali svaka razumna osoba zna i osjeća da bismo bez dobrih djela mnoštva ljudi odavno uništili ovaj svijet i ljudsku obitelj.

Ova moja božićna poruka ne bi bila vjerodostojna da se ne sjetimo i onih stvari koje su izazvale tugu, nelagodu, zaprepaštenje ili čak bile sablazan za mene i mnoge moje sunarodnike i ljude dobre volje širom svijeta.

Ne smijemo zaboraviti strašnu tragediju koja se dogodila ispred novosadskog željezničkog kolodvora, a koja je očito bila izazvana ljudskom greškom ili nemarom. Taj događaj doveo je do znatnih društvenih nemira koji još uvijek traju. Bilo bi od ogromnog značaja za budućnost našeg društva da se ovaj i slični slučajevi savjesno preispitaju, da tužiteljstva širom Srbije provode istrage, u slo-



Foto: Milan Ilić

bodi i neovisnosti djelovanja kako to predviđaju zakonske odredbe, provode istrage, i da oni koji nisu ispunili svoje zakonske obveze snose odgovornost. Srbija je demokratska država u kojoj, nadamo se, ljudi mogu živjeti sigurno. Ova sigurnost ne bi se trebala odnositi samo na javne zgrade već i na činjenicu da naši mladi ljudi, koji se bore za budućnost, neće biti zlostavljani od nepoznatih pojedinaca obučenih u crno, da oni koji prosvjeduju u miru neće biti obarani automobilima.

Nema većeg dara narodu nego imati odgovorne ljude na vlasti, koji će osigurati mir; stvoriti uvjete da se živi u miru i sigurnosti. Mir može biti društveni, može biti politički, može biti loš, ali je uvijek bolji od bilo kakvog rata ili socijalnih nemira.

Zbog toga podimo ka poruci mira koju nam donosi Isusovo rođenje. Događaj Božića evanđelist Luka ovako opisuje:

»...Anđelu se pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: 'Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!«

Sin Božji, Isus, prema Svetom pismu, došao je među nas da donese mir, izbavljenje, sreću, slobodu svakoj osobi, svakom društvu, svakoj historijskoj epohi.

Završavajući ovu svoju poslanicu želim svima vama i svim ljudima dobre volje mirno vrijeme za predstojeće blagdane, obilan blagoslov novorođenog Isusa iz Betlehema i sretnu Novu godinu.

Molim se da se u predstojećoj novoj godini, koja je jubilara godina u Katoličkoj Crkvi, okončaju svi ratovi koji uništavaju naš planet.

Sretan Božić i sretna Nova godina!

kardinal Ladislav Nemet, SVD

Otvorenja jubilarne 2025. godine

Papa **Franjo** je 24. prosinca službeno otvorio Jubilej u Rimu, a na blagdan sv. Stjepana prvomučenika otvorio je Sveta vrata u zatvoru Rebibbia, smještenom južno od Rima, kao znak blizine sa zatvorenicima, dok će 29. prosinca otvoriti Sveta vrata na katedrali sv. Ivana Lateranskog.

Istoga dana bit će otvorenje Jubilarne godine u katedralama diljem svijeta.

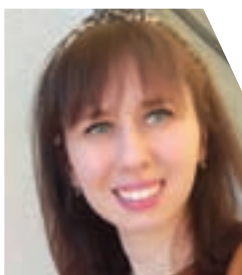


Srijemski biskup **Fabijan Svalina** je uz katedralu-manju baziliku sv. Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici za oprosnu crkvu proglasio i proštenišnu crkvu biskupijskog svetišta Gospe Snježne na Tekijama. Središnja proslava otvaranja Jubileja bit će uoči slavlja svetkovine Svete Obitelji, u spomenutoj katedrali u subotu, 28. prosinca, u 17 sati.

U Subotičkoj biskupiji biskup **Franjo Fazekas** će *Svetu godinu* otvoriti 29. prosinca u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, s početkom u 18 sati, dok će Jubilarna godina u Beogradskoj nadbiskupiji biti svečano otvorena 29. prosinca u beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u 9 sati. Svečanost će predvoditi kardinal **Ladislav Nemec** SVD.

Biskupi pozivaju svećenike, redovnike, redovnice, kao i sve vjernike da se uključe i budu dio godine Jubileja 2025. godine.

Ž. V.



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Riječ je tijelom postala

Istigao je Božić. U radosti smo ga iščekivali cijeloga došašća, kao što su nekoć i Izraelci nestrpljivo očekivali dolazak svoga Mesije. Čovjek je uvijek nestrpljiv u čekanju, iz te nestrpljivosti rađaju se razne vrste očekivanja koje ponekad nemaju veze sa stvarnošću, kao što je bio slučaj kod Izraelaca. U tim očekivanjima vrijeme prekračujemo aktivnostima koje nas zabavljaju, odvrćaju nam misli, kako bi nam čekanje brže prošlo, pa ponekad nespremni dočekamo ono što čekamo zabavljeni nečim sporednim, kao što se događa današnjem čovjeku u očekivanju Božića. Ali Bog nam ostavlja svoju riječ koja nas usmjerava i otkriva nam bit svega onoga što je kršćaninu istinski važno. Pa ako smo zabavljani ukrasima, darovima ili hranom dočekali Božić, nepripravljeni duhovno, jer nam je promaklo, jer nismo stigli, mogli, ili se nismo snašli u balansiranju između svjetovnog i duhovnog, Evanđelje nas na ovaj najradosniji dan vraća k Isusu i smislu onoga što ovoga dana slavimo.

Bog u štali

Ivan započinje svoje evanđelje riječima: »U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade, u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze« (Iv 1,1-5). Smisao Božića, nada čovječanstva, Božja neizmjerljiva ljubav, sav odnos Boga i čovjeka, sve se sažima u ovim Ivanovim riječima. One isprva djeluju kao neka filozofija, umovanje koje nije za obične ljude, no kada znamo da je Riječ Krist, čije rođenje danas slavimo, sve postaje jasno, a veličina ovoga događaja daleko nadvisuje sve banalnosti ovoga svijeta kojima smo podredili Božić.

Svatko je od nas na trenutak ovih dana zastao pred jaslama, zagle-

dao se u dijete koje leži na slami. Taj nježni prizor, koji razgaljuje ljudsku dušu u ove dane, ni malo nije bio nježan. Zamislimo danas, dijete se rađa u štali. Kakvo je to mjesto? Mračno, prljavo, bez ikakvih higijenskih uvjeta. To dijete u trenutku svoga rođenja ima samo ono najnužnije što su siromašni roditelji mogli sa sobom ponijeti na dalek put. Ni malo idilična niti simpatična situacija. A onda nam Ivan otkriva, to nesretno dijete, rođeno u tuđoj štali usred noći, je Riječ po kojoj sve postade i bez koje nema ništa, to je Bog sam. Pred ovom istinom čovjek mora zastati, prizor koji gleda u jaslama mora gledati nekim drugim očima. Silni Bog, Stvoritelj, Gospodin nad vojskama, došao je na ovaj svijet u liku djeteta, kao najveći siromah, na način koji nije bio prihvatljiv ni u ono vrijeme, a kamoli za čovjeka 21. stoljeća.

Bog je ljubav

I pitamo se mi, koji ne pristajemo tako lako na bilo kakve žrtvice za druge, ni za one koje poznajemo, a kamoli za neke tuđince, zašto bi Bog koji sve nadvisuje postao jedan od nas i to na način na koji nitko od nas nije došao na ovaj svijet. Bog je za svakoga od nas odabrao bolje uvijete dolaska nego za sebe. Pa Ivan odgovara na ovo: »Svemu što postade, u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze«. Ljubav pokreće Boga, ljubav prema njegovim stvorenjima. Želi nas spasiti iz tame grijeha u koju smo zapali svojom krivicom. Želi nam ponuditi život vječni, koji sami ne možemo zavrijediti, želi da muke ovoga života za nas budu prolazne, a da se u konačnici s njime radujemo u vječnosti. Zato danas vjernik ne može zastati pred jaslama a da ne osjeti ljubav i zahvalnost prema svome Spasitelju.

Običaj koji se vratio na velika vrata

Betlemari – svjetlo tradicije u adventsko doba

Naša konstantna ideja koja je sve ovo vrijeme bila prisutna je ponovno obnoviti betlemare u Tavankutu kako naša djeca ne bi zaboravila na taj dio naše široke nematerijalne kulturne baštine

Običaji su temelj identiteta jednog naroda, a njihovo očuvanje je zadatak svakog naraštaja. Među brojnim tradicijama bunjevačkih Hrvata, *betlemari* zauzimaju posebno mjesto – ne samo zbog svoje simbolike, već i zbog činjenice da su dugo bili zaboravljeni. Usprkos nedostatku starih fotografija i detaljnih zapisa, upornošću entuzijasta iz HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavan-

slike s polovice prošlog stoljeća, što je velika šteta. Jedan od tadašnjih *betlemara* bio je **Pere Stantić**, u to vrijeme je i **Branko Ištvančić** bio aktivan u *Gupcu* prije odlaska na studije, kao i mnogi drugi koji su formirali ekipu s namjerom revitalizacije tog našeg običaja. Još jedan običaj koji je vraćen iz zaborava osamdesetih godina prošlog stoljeća u Tavankutu su bile i *kraljice*, 1993. godine smo



kuta, ovaj drevni običaj polako se vraća u život, s ciljem da ga upoznamo i zavole i buduće generacije.

Kako kaže naš sugovornik **Ivica Dulić**, menadžer kulture u okviru Društva, *betlemari* se često spominju u običajima bunjevačkih Hrvata. **Ante Sekulić** i druge osobe koje su izdavale knjige o našoj kulturnoj baštini također su ih spominjali u svojim radovima, iako se o *betlemari*ma jako malo zna.

»Ta činjenica čini naš posao težim, jer nemamo čak ni stare fotografije. Prikupili smo razna prepričavanja s opisom kako *betlemari* trebaju izgledati i kako su nekada išli po selu i salašima. Kako su oni zaista točno izgledali i kada su točno išli, ne znamo, jer se smatra da je sam običaj u Tavankutu prekinut negdje sredinom dvadesetog stoljeća. Sam običaj je prvi put obnovljen u Tavankutu 1990. godine, ali nažalost, te *betlemare* nitko nije fotografirao. Pored svih naših napora, nismo mogli naći ni stare

obnovili *čuvare Božjeg groba*, to vrijeme je bilo ispunjeno obnovom mnogih običaja. Nažalost, *betlemari* nisu zaživjeli tih godina zbog svih nesretnih okolnosti koje su zadesile ove prostore. Naša konstantna ideja koja je sve ovo vrijeme bila prisutna je ponovno obnoviti *betlemare* u Tavankutu kako naša djeca ne bi zaboravila na taj dio naše široke nematerijalne kulturne baštine. Kako sam prestao voditi folklor, mogao sam više vremena posvetiti upravo kulturnoj baštini. Tada je naš istraživačko-etnološki odjel koji se bavi običajima poput Materica, Svetog Nikole, Božića, odlučio prije godinu dana ponovno pokrenuti i *betlemare*. Proces obnove običaja započet je upravo prikupljanjem svih starih kazivanja, zapisa iz knjiga koji se bave našom kulturnom baštinom, čak dolazimo i do nekih situacija gdje čujemo razne verzije održavanja *betlemara*, jer su se očito razlikovali u raznim mjestima i od salaša do salaša. Te primjere vidimo i na drugim obi-

čajima, poput *kraljica* gdje su se one različito oblačile. Stoga ne možemo reći da je jedna od tih verzija pogrešna, možemo samo zabilježiti razne detalje i posebnosti ovih običaja. Nemamo nijednu osobu starije životne dobi koja se sjeća *betlemara*, kako su oni u izvornom obliku izgledali, što nam je zaista veliki hendikep«, kaže Ivica Dulić.

Detalji običaja

Betlemari su skupina momaka, a u Tavankutu su to učenici od petog do osmog razreda osnovne škole. Obučeni su u pastirsko odjelo, gdje su šubare, popršnjaci, opanci, štrikane čarape, čakšire, obučene su im radne košulje i tako idu kroz selo.

»Postoje dvije teorije. Jedna je da su *betlemari* išli na Badnju večer od kuće do kuće i završavali svoj ophod po selu i salašima s odlaskom na misu ponoćnicu. Tom prilikom oni nose betlehemsku štalicu u kojoj su gipsane figurice Isusa, Marije, Josipa i ostalih, pjevajući tradicijsku božićnu pjesmu *Hajte braćo da idemo*. Imamo i drugu verziju. Gledajući kako Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata radi na zaštiti nematerijalne kulturne baštine



ovdašnjih Hrvata, naišli su na običaj koji se zove *kraljici u Srijemu*, ali taj običaj se događa kasnije, na Tri kralja. Svi ti neki drugi slični običaji događaju se u božićno vrijeme. *Betlemari* su specifični po tome što se odigravaju u adventsko vrijeme, a budući da najavljuju blagdan rođenja Isusa Krista pjevaju se božićne pjesme. Nema određenog pravila kojim se danima ide u pohode, ali se išlo u večernjim satima. U tome se razlikuje običaj od *kraljica*, koje su u pohode išle tijekom dana i baš samo na blagdan Duhova. Pored pastira koji nose betlehemsku štalicu, dva pastira nose i fenjere, jer se ide u večernjim satima. U to prošlo vrijeme nije bilo ulične rasvjete, pa su fenjerima na neki način označavali svoj dolazak na salaš, a usput i pjevajući pjesme. Zadržavaju se kod domaćina malo, otpjevavaju par pjesama, a oni ih darivaju po običaju jabukama ili nečim vrlo skromnim, budući da u staro vrijeme nije bilo raskoši«, nastavlja Ivica Dulić.

Betlemari danas

U daljem razgovoru naš sugovornik govori kako su zapravo *betlemari* dobili i humanitarni karakter. Samim tim što idu u adventsko vrijeme, domaćini ne daju novac nego darivaju prehrambene i higijenske potrepštine za potrebite i siromašne iz sela.

»U našoj župi imamo karitativni odjel koji se zove *Košarica dobrog srca*. Kroz cijeli advent *betlemari* sve što skupe u svom ophodu po selu koji će biti dva ili tri puta u Tavankutu stavit će upravo u tu košaricu kako bi karitativni odjel župe podijelio te darove prije Božića obiteljima koje su u potrebi. Imali smo nedavno i godišnji koncert HPKD-a *Matija Gubec* na kojem smo imali prikaz *betlemara* i naviješteno je da će i ove godine *betlemari* ići po selu. Prvi dan kada su krenuli u obilazak ove godine bio je prošli četvrtak, a drugi dan prošla subota, kada je ujedno bio i naš *Adventski vašar* u selu, na kojem su *betlemari* i završili svoj pohod. Prakticiramo i kraj *betlemara* koji je za Badnju večer, ali tada oni ne idu u pohode obiteljima nego se obuku i dođu na misu ponoćnicu. Sam početak ponoćnice je u znaku *betlemara*, ugase se svjetla u crkvi, oni ulaze s betlehemskom štalicom i dolaze pred glavnu betlehemsku štalicu u crkvi gdje otpjevaju svoju pjesmu i time završavaju svoje obveze za tu godinu. Nadamo se da ćemo to



uspjeti i u godinama koje su pred nama. Naši mladi imaju veliku želju za obnovom ovog običaja i da on ostane s nama u budućnosti. Radimo također i na edukaciji ljudi iz našega sela koji se s pravom pitaju što trebaju uraditi kada im *betlemari* dođu u posjet. Misija HPKD-a *Matija Gubec* se ne završava samo na igranju folkloru. Svi naši voditelji svjesni su potrebe održavati običaje u našem selu tijekom cijele godine. Tu su *čuvari Božjeg groba*, *kraljice*, *Dužijanica*, a evo sada smo obnovili i *betlemare* što nam je izrazito drago. Ovo jeste tek druga godina kako ih održavamo, ali nas jako bodri i raduje činjenica da mlade ne trebamo moliti da se pojave i nauče o ovom običaju kako bi ga na pravi način sačuvali i održavali. Stoga je cilj naše udruge biti čuvarima običaja koje smo naslijedili od naših predaka, ne samo igrati i pjevati nego čuvati baštinu u našim srcima. Oko ovoga cilja svi smo ujedinjeni, od voditelja sekcija do najmlađih članova naše udruge«, zaključuje Ivica Dulić.

Ivan Ušumović



BOŽIĆNI KONCERT

SVIH ŽUPNIH ŽBOROVA
SRIJEMSKE BISKUPIJE



Švim na zemlji, mir veselje...

CRKVA SV. JURJA, PETROVARADIN

29.12.2024. U 18H

Bircuzi

Kada bi se trebala odrediti točna definicija pojma bircuz (birtija) na subotički način, nekako bi »po naški« to bio lokal između kavane i bifea. U njemu se ne služi hrana (izuzev nekih specijalnih privatnih slavlja), a opet nije minimalne kvadrature (tzv. konzumacija s nogu) jer se u njemu može sjediti za stolom. U zlatnim sedamdesetima, prije pojave prvih kafića (*Lav, Gaga, Crveni* i dr.), bilo je mnogo bircuza, kako u centralnoj gradskoj jezgri tako i po njenim brojnim kvartovima. A da su nešto značili i ostali za pamćenje, potvrđuju i riječi imaginarnog lika Đorđa Čvarkova, glavnog arhivatora iz popularne serije *Državni posao*: »*Lokomotiva, Pipacs* i *Majo*, 'bermudski trougao', tu se čovek izgubi, ne zna šta radi«.

Lokomotiva i *Pipacs* su nedavno nestali s lica zemlje, jer su objekti u kojima su se godinama nalazili porušeni novim gradskim urbanističkim planom (Put Jovana Mikića), dok je budućnost kavane *Majo* nakon smrti njenog legendarnog vlasnika **Radeta Kovačevića** pod velikim znakom pitanja. A more sličnih bircuza već odavno je samo u sjećanjima. Pa pokušajmo se sjetiti barem nekih od njih...

Ako u ovu birc memorabiliju krenemo od strogog centra grada, recimo od Strossmayerove ulice (jedne od najstarijih) onda moramo zabilježiti tzv. Dvojku, koja se nalazila vis a vis Žute kuće. Skrenuvši u prolaz kod Muzičke škole prema zgradi Socijalnog, tamo se nalazio buffet *Vis* poznatiji po nadimku *Malo socijalno*. Produživši ravno prema Gradskoj knjižnici i skretanjem u Ulicu Cara Dušana stizalo se do kulnog mjesta brojnih subotičkih intelektualaca tzv. Maksimarketa, buffeta koji se nalazio u istoimenoj trgovini. Skrećući lijevo, Nazorovom ulicom, stizalo se na korzo gdje se nalazila vrlo popularna *Trojka*, na središnjici popularne gradske šetnice bila je *Mocca*, potom *Klub umetnika* unutar zgrade Narodnog kazališta. Praktično u istoj ulici, samo na drugoj strani korza, između Doma JNA i Porezne uprave, nalazio se lokal *Tri šešira*. Kod željezničke stanice danonoćno je radio buffet *Tri jelena*, a nešto dalje pored zgrade Likovnog susreta (*Reichle palača*) nalazio se već spomenuti *Majo*. Nemojmo zaboraviti kako se u

tim vremenima autobusno stajalište međugradskih linija nalazilo upravo u Lenjinovom parku, pa su ovi lokali uvijek bili puni željezničkih ili autobusnih putnika.

Što se tiče kvartovnih bircuza, svaki dio nekadašnje »stare Subotice« imao je neki svoj popularni ugostiteljski objekt ove vrste, veće ili manje kvadrature, ali svakako impozantnog broja stalnih (svakodnevnih) gostiju. Primjerice u Keru se išlo u *Kod Šokca* (*Bunjevačka ulica*), u Gat u kod *Čure*, u Kertvarošu je to bio buffet *Sport* (preko od *Elektrovojvodine*). Na Teslinom naselju popularna je bila *Julka* (kod OŠ *Jovan Mikić*), na *Zorki* je radila *Giza*, dok je u Šandoru (Aleksandrovo) neizbježan bio *Šarac*. »Na glasu« je bio i *Džaver* (preko puta Senčanske crkve), baš kao i *Puniša* (pravi naziv *Somborska kapija*) i *Tri morke* (kod Buvljaka). Jedan od kulturnih buffeta onoga doba svakako je bio i *Jadran* (na fotografiji) koji



se nalazio na prostoru parkinga današnje trgovine *Lidl* (preciznije na samom čošku ulice, par kuća prije tvornice *Aurometal*, a danas je tamo *Elektroremont*), jer se nalazio na prometnom mjestu kod velikog raskrižja prije željezničkog podvožnjaka na Palićkom putu.

I bilo ih je još mnogo, koji nažalost nisu našli mjesto u ovoj priči, ali svaki od njih je imao svoju priču i goste koji bi se »izgubili« u njihovim alkoholnim vrtlozima.

D. P.

Dugoočekivani raspust je stigao, a vjerujem da vas je informacija da je dodatno produljen »rastužila«. Drugo polugođe tako počinje 20. siječnja, pa kada vam ponestane ideje (ili se isprazni mobitel) prelistajte tjednik i *Hrcka*, riješite sve zadatke u njemu i zabavite se.

Riješi zagonetke:

1. Bijele koke s neba pale,
cijelo selo zatrpale.

2. Samo noću bdijem,
na nebu se krijem,
mlad, star ili ljut
uvijek sam k'o limun žut.

3. U dom unosim sunce,
ali ne popravljam vid,
a ipak kad me staviš,
možeš gledati kroz zid.

4. Crna sam kao noć,
i uvijek te pratim.
Po mraku se skrivam,
po danu se vratim.

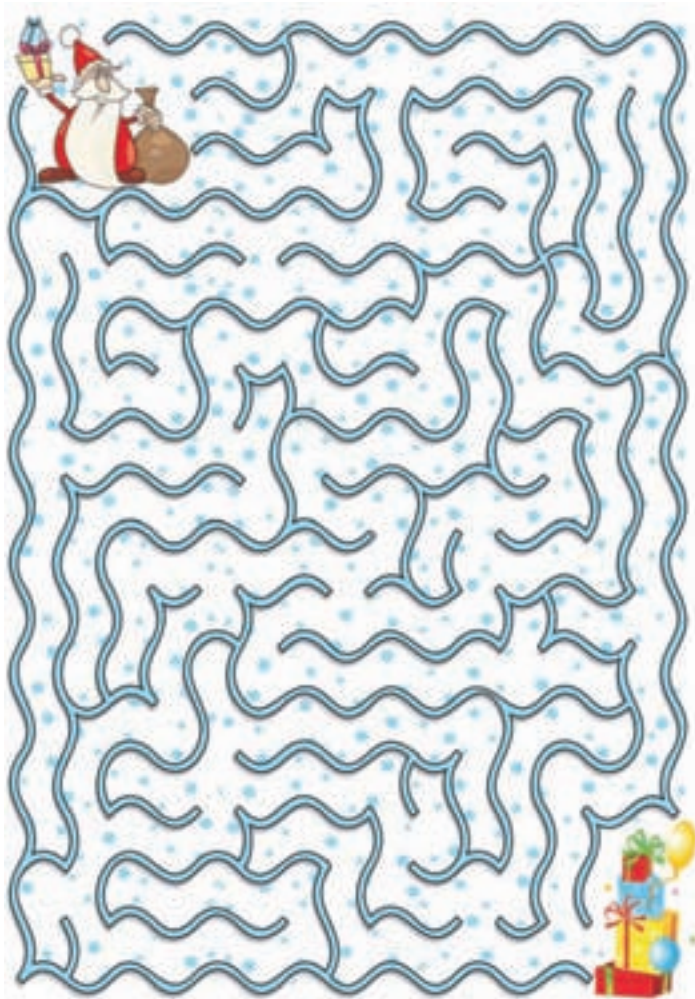
5. Bijeli kao snijeg,
lagan kao pero,
a u sebi puno vode
nosim,
zajedno s braćom
letim po nebu
i stalno suncu prkosim.

6. Ne vidiš me al' sam jak.
Kad ja prođem
dižem sve u zrak.

7. Reci joj ime,
nestat će.
Što je to?



Riješenja: 1. koka; 2. mjesec; 3. prozor; 4. sjena; 5. oblak; 6. vjetar; 7. tišina



Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, temeljem članaka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Dana 23. 12. 2024. donijeto je rješenje pod brojem IV-08/I-501-155/2024, kojim se utvrđuje da nije potrebna izrada studije o procjeni utjecaja na okoliš projekta: Bazne stanice mobilne telefonije »SU149 SUL149 SUO149 SUJ149 SU-Veterinarski zavod-silos«, na katastarskoj parceli br. 12018/3 K. O. Donji grad, Subotica, Ul. Beogradska cesta br. 123 (46.07781°, 19.67995°), podnositelja zahtjeva »Telekom Srbija« a.d., Beograd, Takovska br. 2.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja.

Uvid u rješenje može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj (Trg slobode br. 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.



Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Tereza Temunović**

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica – 3. razred

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: zbor

VOLIM: igrati se

U SLOBODNO VRIJEME: crtam

NAJ PREDMET: likovno

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: prodavačica



551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m² Tel: 063/738-97-85

Prodajem kuću u Mišićevu – stambeni dio 130 m², plac 2800 m², u ekonomskom dijelu ima štala, svinjac i krupara, čardak, košarnik, dvije garaže. Informacije na telefon: 064/3007614.

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, temeljem članaka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Dana 23. 12. 2024. donijeto je rješenje pod brojem IV-08/I-501-154/2024, kojim se utvrđuje da nije potrebna izrada studije o procjeni utjecaja na okoliš projekta: »Skladištenje neopasnog otpada – zemlje iz iskopa do 50t/dan«, na katastarskoj parceli br. 36841/1 K. O. Donji grad, Subotica, Senčanska cesta br. 152, u Subotici (46.07562°, 19.68723), podnositelja zahtjeva »Fibac« d.o.o. Subotica (Majšanska cesta br. 248, Subotica), Ogranak »Fibac depo« Subotica, Senčanska cesta br. 152, Subotica.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja.

Uvid u rješenje može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.



Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji

VAŽI DO 31. 12. 2024.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sati i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Skupština odgajivača *budimpeštanskih visokoletača*

Priznanje i Monoštorcu Darku Kusturinu

Savez udruženja (klubova) odgajivača natjecateljskih golubova *budimpeštanskih visokoletača* Srbije kraj ovogodišnje sezone obilježio je u Monoštoru, gdje je održana godišnja skupština i uručeni pokali i diplome najboljim golubarima u godini koja je na izmaku. Najveće priznanje ove godine, kao apsolutni pobjednik, dobio je **Edvard Curnović** iz Čantavira.

Savez je osnovan šezdesetih godina prošlog stoljeća. Od osnutka pa do danas čine ga klubovi s područja Vojvodine osim iznimke kluba iz Šapca. Utemeljen je s idejom da se članovi-golubari natječu, ali natjecanja nisu obavezna i svaki član sam odlučuje hoće li se i koliko natjecati. U Vojvodini postoje klubovi u Čantaviru, Senti, Kanjiži, Somboru, Monoštoru, Kljajićevu, Bezdanu, Novom Bečeju, Subotici, Apatinu, Kaču, Novom Sadu, Veterniku i Šapcu s teritorija ostatka Srbije.

Jedan od uspješnih natjecatelja u ovoj godini bio je Monoštorac **Darko Kusturin**, koji je na Državnom prvenstvu bio pobjednik u kvalifikaciji te ostvario standardni rezultat na Memorijalu zaslužnih golubara. »Nije lako odgojiti kvalitetnog goluba ove rase, letača za natjecanja, za uspjeh nije dovoljna kvaliteta pojedinačno goluba već cijeloga jata«, kaže Kusturin.

Kako kaže, golubovi rase *pertli* imaju konstrukciju tijela koja može podnijeti brzo uspinjanje u visinu do nevidljivosti u najkraćem vremenskom intervalu te vremenski dug let. Kvalitetni *pertli* golub letač ne ističe se po ljepoti već se njegove letačko-natjecateljske značajke ocjenjuju u praksi, a to su duljina i visina leta te zajedničko slijetanje.

»To znači da, osim fizičke izdržljivosti, golubovi moraju svi skupa u jatu imati sposobnost orijentacije i koordinacije da u što većem broju nakon polijetanja s polazne točke i slete po okončanju leta na polaznu točku. To znači da se od broja golubova koji su polijetali u jatu mora na polaznu točku vratiti minimalni broj golubova određen letačkim pravilnikom«, kaže Kusturin.

Kvalitetan odgoj natjecateljskog goluba *pertli* za vrhunska dostignuća traži i odgovarajuća financijska sredstva ali i dosta vremena. Formiranje kvalitetnog matičnog jata za reprodukciju prvi je uvjet za uspjeh, a sve ostalo je uporna i pažljiva nadogradnja.

»Naša natjecateljska godina traje od kraja svibnja ili početka lipnja pa do polovine kolovoza. Za sezonu pripremim i do 150 kvalitetnih letača. U to vrijeme oni podležu posebnom režimu ishrane i pripreme za svako natjecanje. Ni dobre pripreme nisu garancija da će golubovi biti dobri na natjecanjima. Mogu letjeti vrhunski, ali zbog loših vremenskih uvjeta tijekom ljeta, kao što su zračne struje, golubovi se izgube i ne vrate se. Nisu zanemarivi



ni gubici uslijed napada sokola na jato tijekom leta, pa se jato razbije i u strahu dezorijentira te dobrim dijelom i ne vrati.

»I onda se dogodi da uz sav napor i pripreme teško možemo kompletirati jato za nova natjecanja, pa se čak događa da ne možemo nastaviti natjecateljsku sezonu. Ali to je dio života jednog golubara«, kaže Kusturin.

Ž. Š.

Finiš 1. HNL

Rijeka prvak jeseni

Domaćom pobjedom protiv *Slavena* (2:0) nogometaši *Rijeke* osigurali su naslov jesenskih prvaka zbog bolje gol razlike u odnosu na drugo-plasirani *Hajduk*. Obje momčadi na vrhu 1. HNL imaju po 36 osvojenih bodova, ali su Riječani uspješniji za pet golova.

Momčad bez poraza

Pred zimsku pauzu pogled na tablicu otkriva hvale vrijednu činjenicu kako je momčad **Radomira Đalovića** jedina neporažena nakon 18 odigranih prvenstvenih kola. *Rijeka* ima 9 pobjeda i 9 remija uz, prvog jesenskog mjesta, vrijednu gol razliku od 26:7. Definitivno imaju najbolju obranu (jedini jednoznačenasti po



Foto: HINA/ Miljenko KLEPAC

broju primljenih golova) i zahvaljujući čvrstom bedemu pred svojim golom prezimit će na vrhu tablice. Tijekom proteklih 18 kola najveći doprinos dali su sljedeći prvotimci: **Galešić, Fruk, Smolčić, Pašalić, Selahi i Goda**.

Najviše pobjeda i propuštenih prilika

Hajduk prvi dio prvenstva završava na diobi prvoga mjesta (10 pobjeda, 6 remija i 2 poraza), što je esencijalno uspjeh, ali uzimajući u obzir sve okolnosti jesenskog dijela momčad s Poljuda je morala biti usamljena na vrhu s mnogo većom bodovnom zalihom. *Bili* su u jednom dijelu prvenstvene utrke imali i sedam bodova viška no prokockali su ih porazima protiv *Varaždina* i *Gorice*. Kao i remijima u kojima su bili znatno bliže pobjedi (*Istra*). Jedina utjeha su sedam bodova prednosti ispred *Dinama* i dvije pobjede u međusobnim duelima. Predstoje teške borbe na proljeće i ostaje nam vidjeti ima li **Gennaro Gattuso** taj čarobni štapić kojim bi mogao ostvariti željenu čaroliju osvajanja naslova prvaka.



Foto: HINA/ Miljenko KLEPAC

Najveće razočaranje

Unatoč odličnim partijama u Ligi prvaka i osam osvojenih bodova u šest odigranih susreta, na domaćim travnjacima momčad **Nenada Bjelice** posve drugačije izgleda. Samo 8 pobjeda, uz 5 remija i 5 poraza premalo je za velikana kakav je *Dinamo*. Igranje na dva kolosijeka uzelo je danak, osobito u susretima koji su se igrali nakon onih teških europskih ispita (*Bayern, Monaco, Borussia*). Slijedi prvenstvena stanka tijekom koje *dinamovci* neće mirovati poput svojih kolega iz 1. HNL jer ih očekuju još dva završna susreta u Ligi prvaka protiv *Arsenala* i *Milana*. Hoće li uspjeti izboriti još jedno euro proljeće ostaje nam dočekati konac siječnja, a hoće li uspjeti nadoknaditi zaostatak za *Rijekom* i *Hajdukom* saznat ćemo koncem nogometnog proljeća.

Rezime jeseni

Posljednjim susretom 18. kola između *Šibenika* i *Hajduka* (1:2) pala je zavjesa na prvi dio sezone 2024./25. Ljubitelji domaćeg nogometa mogu biti apsolutno zadovoljni viđenim u dosadašnjem dijelu prvenstva 1. HNL. Borba za naslov je posve neizvjesna i krajnje dramatična, a *Dinamo* zaostaje čak sedam bodova. Riječani ne znaju za poraz, dok se *Hajduk* muči s dodijeljenom mu ulogom prvog favorita. Nema malih protivnika i susreta u kojima su unaprijed uknjiženi bodovi, a nekoliko puta su se dogodile pobjede apsolutnih outsidersa u susretima protiv favoriziranih *Dinama* i *Hajduka*. Baš u tome je i čar nogometne igre, a dobre partije u nacionalnom šampionatu su odličan zamajac pred reprezentativna iskušenja u nastupajućoj 2025. godini (četvrtfinale Lige nacija i kvalifikacije za SP 2026). Neka i nogometno proljeće u 1. HNL bude lijepo i atraktivno kakva je bila i protekla jesen, a naslov prvaka neka pripadne najzaslužnijoj momčadi.

D. P.

PLES

Vedran Jegić prešao u višu ligu

Plesač **Vedran Jegić** iz Subotice osvojio je dvije zlatne medalje na natjecanju plesača koje je bilo održano 21. i 22. prosinca u Beogradu u organizaciji Plesnog saveza Srbije.



»Prvo je održan kvalifikacijski turnir na kojem sam se natjecao za ulazak na državno prvenstvo. Plesao sam 4 + 4 plesa na kvalifikacijama i dobio zlato. Navečer sam plesao na državnom prvenstvu u 10D (10 dances) što znači 5 latino i 5 standard plesova – i tu sam isto uzeo zlato i pokal. Za mene je ovo značajno jer sam ovako iz D super lige sada prešao u C ligu. Skupio sam neophodne bodove koji su mi stvorili uvjet za to, ali to znači da sada svih deset plesova moram raditi na većem, zahtjevnijem nivou, kao i jače koreografije i korake. Sljedeća kategorija ka kojoj ciljam je B liga, pa zatim najjača A«, kaže Jegić.

Vedranova plesna partnerica **Dragana Šamec** iz Novog Sada također je ostvarila uspjehe.

»Osim ova četiri nastupa u paru, ona je imala još tri solo nastupa gdje je također uzela dva zlata te jedno srebrno«, dodao je Vedran.

H. R.

KOŠARKA

Borac – Spartak 66:73

Vrijednu pobjedu ostvarili su košarkaši *Spartak Office Shoesa* na gostovanju kod *Borca* u Čačku (73:66) i potvrdili petu poziciju na kojoj se nalaze na tablici ABA lige. Nakon 13 odigranih susreta Subotičani imaju više nego zadovoljavajući skor od 8 pobjeda i 5 poraza, a 27. prosinca očekuje ih gostovanje protiv *Zadra*.

POGLED S TRIBINA

Treneri

Nedavni otkaz talijanskom treneru **Tramezzaniju** na mjestu šefa struke u *Istri* i postavljanje njegove privremene zamjene **Sergeja Banovića** na tren je povećao udio domaćih nogometnih stručnjaka u 1. HNL (70 posto). Ali ne zadugo jer se, prema najavama, očekuje povratak Španjolca **Garcie** i ponovno će odnos domaći – stranci biti na 60 posto. U prijevodu, do jučer u aktualnoj prvoligaškoj sezoni u hrvatskim klubovima radila su čak četiri inozemna trenera. Talijani: Gattuso (*Hajduk*), **Coppitelli** (*Osijek*) i sada već bivši Tramezzani (*Istra*), te Crnogorac Đalović na klupi *Rijeke*. Boje domaće struke brane Bjelica (*Dinamo*), **Čabraja** (*Lokomotiva*), **Šafarić** (*Varaždin*), **Kovačević** (*Slaven*), **Carević** (*Gorica*) i **Vidović** (*Šibenik*). Je li ovaj odnos realan i potreban pita se često hrvatska nogometna javnost, ali borba za željenim rezultatom trebala bi opravdati angažman stranih stručnjaka.

Konkretno govoreći, u prvom planu misli se na *Hajduk* na čijoj klupi su, tijekom proteklih desetljeća sjedela brojna zvučna strana imena poput primjerice: **Vucova**, **Balakova** (Bugarska), Tramezzani, **Reje** (Italija), **Carilla** (Španjolska), **Pušnika** (Slovenija) i **Karoglana** (BiH). Rezultat je poznat: niti jedan od stranaca nije *Hajduku* donio toliko željeni naslov – posljednji je osvojio domaći i nekadašnji proslavljeni prvotimac **Štimac**. Hoće li Gattusu poći za rukom promijeniti ovu neslavnu tradiciju saznat ćemo na kraju ove sezone 2024./25. Naravno, pod uvjetom da ostane trener *Hajduka*! Na koncu, kao svojevrsni parametar i ogledni primjer pogledajmo kako stvari stoje u najjačoj svjetskoj nogometnoj ligi – engleskom Premiershipu. U ovom trenutku na klupama dvadeset prvoligaša sjede samo dva domaća trenera; **Howe** (*Newcastle*) i **Dyche** (*Everton*). Istina, do jučer bilo ih je četiri, ali su u međuvremenu otkaze dobili **O'Neil** (*Wolverhampton*) i **Martin** (*Southampton*) a na njihova mjesta stigli su stranci. Ali, Premiership je neka druga priča...

D. P.

Umotvorine

- * Najjači je onaj koji je sam.
- * Najrjeđi užitelji najviše vesele.
- * Svojim djelima čovjek slika sebe.

Vicevi, šale...

- Je l' znaš engleski?
- Naravno!
- Što znači I am?
- Jedan sat ujutru.
- Kontrola, karte na pregled!
- What?
- Kartu na pregled, gospodine.
- What?
- Your ticket, please.
- Što?

Aforizmi

- * Gdje sam ja u toj priči – reče neradnik kod diobe zarade.
- * Tko vrijedi, taj vrijedi i u izobilju, a i u bijedi.
- * Tko skrene s pravog puta, ide stranputicom dok ne stigne do prve litice.

Aforizmi Stjepana Volarića

Vremeplov – iz naše arhive

Božićni šahovski turnir, Sombor, 2013.



Didine pripovetke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Ništa – lasno se plaća

Tude u Sonte bila birtašica – udovica. Još kokoše čeprku na đubretu, kod nje banda već svira. Ko projde, ona ga zove:

– Ote gosti moji, ote!

Na jeziku bratoljubiva, gostoprimiva, a koga lati tog ne ispušća.

Nikad da će reć:

– Neka pit, dosta je!

E, al jedared se dogovoru sami grabijanti da će it k njoj. Novaca ni u jednoga.

– Ote, gosti moji, ote gosti moji! – zove ona.

A oni u sebe:

– Zaključaj vrata, imaćeš više sriće.

– Ote, gosti moji! Šta željite, šta voljite?!

– Pit i trošit ćemo. Ti samo piši, na kraju ćemo platit sve što je na table.

I:

– Banda – sviraj! Nije još očev križ spo!

Zovu rundov pa rundov, birtašica samo nosi – i piše. Banda svira, grabijanti ko grabijanti: jedan igra, drugi lati šaku i po svi čaša udari – birtašica obide pa obide – i samo piše!

Svak je vesel, birtašica najveselija – dok tabla nije b'la puna. Jedan grabijant će onda:

– Banda! Božju diku! Kolo, sviraj kolo!

A birtašica:

– Ju, kako moji gosti znadu igrat!

I znadu. Prevrndaju sve tako igraju, a kolo ide sve do zida. Kako koji dojde do table, on leđima po njoj. Taru leđima tablu, taru i kad je b'la sva trisana, jedan grabijant će birtašice:

– Voljili bi platit. Sve što je na table!

Birtašica leti, al se tamo sva nakečila:

– Groznica vas povatala – šta je ovo?!

– Račun.

– Na table nema ništa!

– Toliku ćemo lasno platit.

Pričao Joza Vulić Kičer, Sonta, zemljoradnik
Do neba drvo, 1963.



Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Od produve do laboške

Čeljadi, znate ono kad ti vrag ne da mira. Kad povučeš više neg što triba pa ti svašta spadne na pamet. Ta kod faš Joze bilo divana od produve, pecanja i suve mande do koje doba. Skoro da su nas morali izvijat iz kuće. Po noći a mi još razglablujemo. Svi ošli leć, ostali ja, faš Joza i Marin. Da j kogod slušo i biližio svašta bo čo – Vala i od zeleni svinja. Vино ide, poprobali mandu, onda mal čvaraka, na kraju i masna kruva. Faš tio i dunca it donet al da smo i tog još stvarno bi pritirali. Čeljadi, kad ti Vinko opsinja ondak koda si na nebu. Vratiš se vrimentu kasi bio mali, momčenju, bančenju, veselju, udvaranju, ženidbi, veridbi, svatovma a bome i kase žalilo. Kasmo se vala i umorili došli ope na štuke, mande. Tako j faš Joza tvrdo obećo da će nabavit friške štuke, ako mož mandu, pa da onda kod njeg dođemo kuvat perkelt. Onako po starovirski u laboške na špornju. Pravo da kažem ne sićam se baš cilog divana. Ni prošlo ni par dana faš Joza uranio. Uviek potrefi doć za užinu. Oče mu se sjaju, usta razvuko od ušeta do ušeta. Ni Faljen Isus redovno ni reko već divani: »Faše, Marne, manda j uvatita. Očistita, metnita na ladno i ne može duko čekat. De kašte kaćemo, danaske jel sutra? I sam da znaš faše doće i naši pajtaši što su još živi. Doće Minkoš, Marko i Tuna. Kasam je zvo nisu se otimali. Onda će mo potli i razbacit koju tardlija. I da ne zaboravim, ne b to tako lako prošlo kod moje gospoje da neće svi iz kuće otić. Kod snajini će bit klanje. Snaja i moja gospoja će otić pomagat a dica ko dica će se it sigrat«. U sebe se radujem što ću vidit stare pajtaše pa se mislim da mi sve jedno kaćemo kuvat. Gledim Marina šta će on kazat. On pridlaže da to bude sutra a kako j faš reko da izbiramo tako i ostalo. Kako j faš Joza ko vitar dojurio tako j i odjurio. Šta da kažem, ta skoro da cilu noć nisam spavo. Nemož dočekat jutro. Ope Marin upaljio njegovu limuzinu, sili pa pravac kod faš Joze. Tamo već svi čeku. Bome gotovani metnili, zavukli ruke u džepove a ispidr nji pune čaše. Faš Joza će: »Faše, brez tebe nema pristavljanja. Ti si uviek kuvo jel naređivo kako triba kuvat«. Čeljadi, pravo da kažem nikad mi ni bilo teško kuvat. Voljio sam vatat ribu i kuvat. Uspat se divanit i koju popit. Pa šta š lipše. Bome čeljadi manda kako vidim od cigurno sedam, osam kila. Na leđi mava a ona se zeleni, crveni.... ko sa slike što b rekli. Marin mi pomogo da ju isičem. Ni cilu ju nećemo kuvat. Glavu, koji prikosić i obavezno rep. Mlogo nji i ne znu da u repu od štuke nema boda. Dobar dlan slanina isiko na sitnije u labošku. Metnio u labošku na šporenj. Kod faša svašta pa i jedan stari al dobar šporenj u kujnice. Kase slanina počela topit u nju metnio sitno izrizanog luka. Tako na lagane vatre dinsto dok luk ni požutio. Onda metnio isičenu mandu. Vode sam toliko da ne pokrije. Pa tako malo na lagane vatre. Triba pazit kako se loži. Ni oma odviše. Onda dodaš još vode pa kad provrije sitne paprike, paprene i slatke te soli koliko triba. Mož deci paradičke jel vina al i ne moraš. I kuvaš dok ne počne šapćat. Tako j i bilo. Kaj bilo gotovo, uneli, vidim pripraviti domaći valjuški. Faš sve nadesio da bude kako dragi Bog zapovida. Jili pa u kartanje. Došo svit s klanje a mi u kartanju vino otaćemo. Svi i polegali a mi još. E tako to čeljadi ide s mandama. Od produve do laboške pa do koje doba.

U NEKOLIKO SLIKA

23. izložba božićnjaka u Nazoru



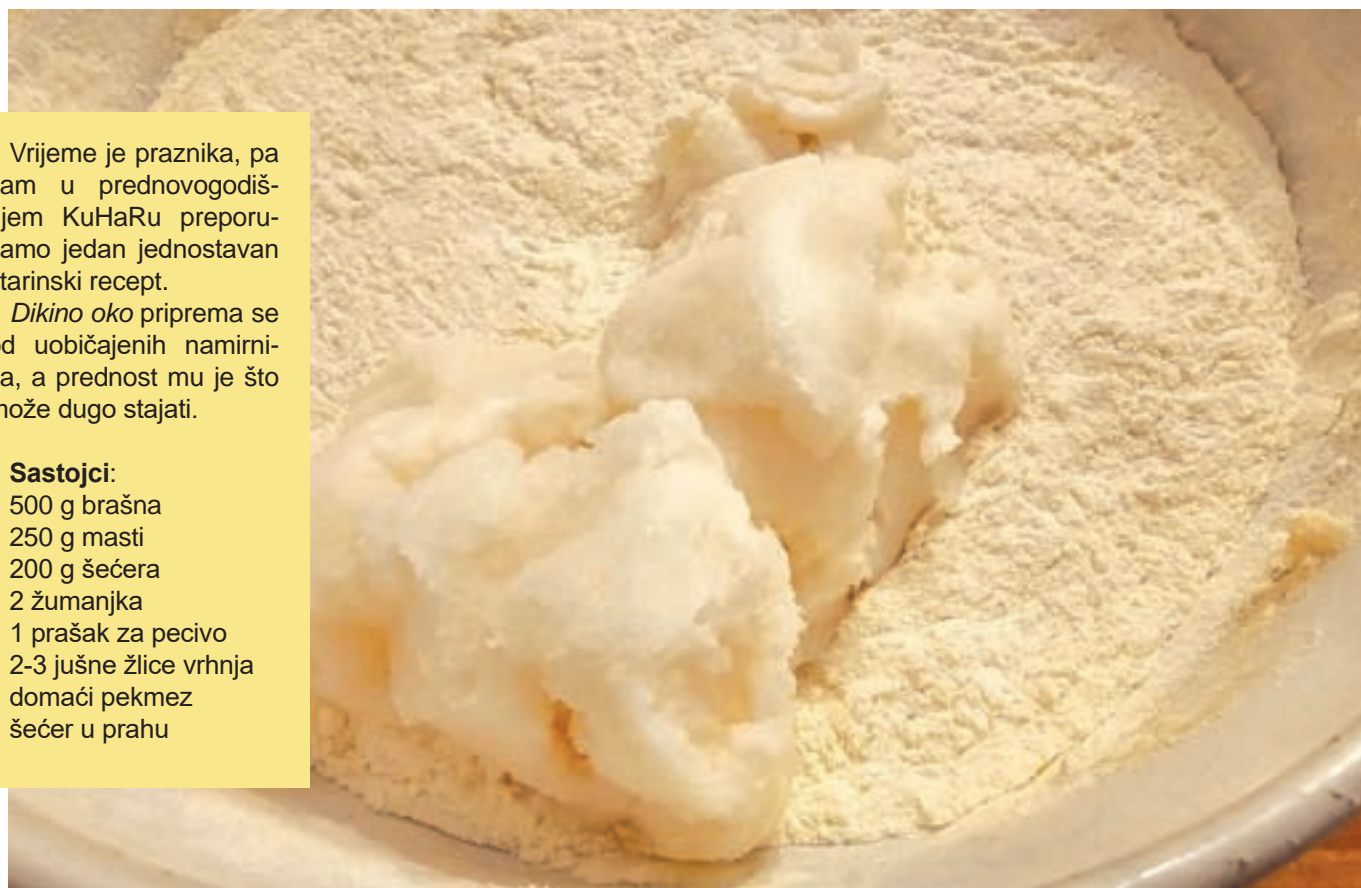
Dikino oko

Vrijeme je praznika, pa vam u prednovogodišnjem KuHaRu preporučamo jedan jednostavan starinski recept.

Dikino oko priprema se od uobičajenih namirnica, a prednost mu je što može dugo stajati.

Sastojci:

500 g brašna
250 g masti
200 g šećera
2 žumanjka
1 prašak za pecivo
2-3 jušne žlice vrhnja
domaći pekmez
šećer u prahu





**Priprema:**

Brašno i mast rukama utrti, dodati žumanjka, šećer, prašak za pecivo i dvije jušne žlice vrhnja. Mijesiti dalje, ručno, a ako je potrebno dodati još vrhnja. Istresti na dasku posutu brašnom i tijesto dobro umijesiti.

Razviti ga oklagijom na debljinu oko pola centimetra i okruglom modlom vaditi tijesto.

Poslagati u pleh i peći na laganoj vatri dok ne porumeni.

Sačekati da se pečeni kolutići ohlade. Na svaki vrhom žlice staviti pekmez i preklopiti drugim pečenim kolutićem. Najbolji je pekmez od šljiva, ali može i od kajsija ako je dovoljno gust. Na kraju uvaljati u prah šećer.



KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.



5+plus

JEDNOM POLISOM
pokrijte 5 rizika

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovom polisom osigurate se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamensko vozilo.



MILENIJUM OSIGURANJE

Važno je da imate na sebi

www.mlos.rs

011/ 715 23 00



RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz



www.radiomarija.rs



@Radio.Marija.Srbije



@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:



Radio Marija Srbije

Radio Maria play



ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

AT

Astra

Telekom

011 44 22 009

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***



Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.